

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14—
Pe 3 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 2-40

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zrlnyl Nrul 1/a.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fl.

Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

Un „trădător de patrie“

Nu e vorba de patria noastră, de fericele țări ale coroanei ungare. Aci trădătorii de patrie se întâlnesc pe toate căările, ei se numără cu milioanele, căci se numesc așa toți cei cari nu pot pricepe și nu vor să primească sinucidere națională și tot astfel se împotrivesc și încercărilor ucigașe ale altora. Avem deci, aci, popoare întregi de „trădători de patrie“, — așa că unul mai mult sau altul mai puțin n'ar putea însemna mare treabă, n'ar schimba mult în raporturile încordate ce domnesc între popoarele, amenințătoare și amenințate, agresive și defensive, ale acestor țări... E vorba că se ivesc și prin alte părți „trădători de patrie“, și încă în așa fel și cu așa manifestare, încât dacă aceasta s'ar întâmpla aci la noi, ne astupăm urechile numai gândindu-ne la harmalaia ce s'ar ridica în presa patriotică maghiară, cerându-se năprian spânzurătoarea (cel puțin) pentru vinovat.

Ivindu-se cazul în alte părți, această vigilență și atât de zeloasă presă dela noi tace, firește, — și nu e de loc greu de pătruns înțelesul acestei tăceri. Cu atât mai mult trebuie să ne simțim îndemnați să vorbim noi, — noi cari în acelaș chip, ba chiar cu mai puțină putință de imputare, manifestăm credințe și convingeri la fel cu acelea, cari vedem așadar că aiurea se pot exprima fără ca nimeni să se emoționeze, să se revoltă și să strige după procuror...

Iată despre ce e vorba, în câteva cuvinte: — La serbările jubilarie ale univer-

sității din Iași au luat parte, dupăcum s'a putut vedea din dările de seamă ce am publicat și noi, și reprezentanți de ai mai multor universități europene; au fost reprezentate universități din Austria, Germania, Franța, Italia... Din Ungaria nu; acești vecini ai României nu s'au crezut obligați de o datorie de politeță pe care au înțeles-o chiar și bulgarii... Dar aceasta este numai o observație în treacăt... Vrem să accentuăm că, unul din acei reprezentanți ai universităților străine, profesorul Kugler din Cernăuți, reîntorcându-se acasă, și-a publicat impresiunile dela serbările la cari a azistat, și a scris și a semnat, între altele, următoarele... grozăvii:

Delegațiunile din toată țara cum și din toate părțile locuite de români, au dovedit că „românii de pretutindeni, indiferent de situația lor politică, constituiesc o singură națiune cu acelaș spirit și cu aceeaș cultură“... V'ați aștepta ca, după această constatare, profesorul Kugler să isbucnească în imprecățiuni și osânde la adresa acestui neam, care nu se sfiește să-și afirme unitatea etnică și culturală în orice împrejurări, deși își duce străvechea existență în mai multe state vecine, între cari se numără și Austria... Așa ar fi făcut, de sigur, un profesor maghiar, gândindu-se la acei români, a căror patrie este în țările coroanei ungare, — căci de ceilalți puțin le pasă... Dar profesorul din Cernăuți n'a făcut așa, și de aceea, după concepția dominantă în pătura suprapusă a societății maghiare, el ar merita, așadar, învinuirea infamantă a „trădării de patrie“... El nu găsește decât natural ca românii să

se simtă cu toții ca făcând parte din una și aceeaș națiune și menționează cu cuvinte de recunoaștere și de laudă năzuințele lor culturale unitare... Ba mai adăogă apoi, dupăce arată cum universitățile române sunt la o adevărată înălțime europeană: — „Noi austriacii am avut motive speciale ca să luăm parte la acele serbări, căci interese politice și economice leagă popoarele respective și pe suveranii lor... Popoarele Austriei și ale României trebuie să-și întindă mâinile pentru o propășire pașnică și comună, — pentru asigurarea păcii și progresul culturii“ etc.

Să le stea mintea în loc, nu altceva, șovinștilor din patria noastră! Asemenea lucruri să le spună un străin, un austriac, — lucru ce ar putea lăsa să se presupună că le-ar putea spune și un ungar, — căci doar situația Ungariei față de România și de români nu se deosebește de fapt întru nimic de cea a Austriei față de aceeaș țară și de acelaș neam... Să spună astfel de lucruri un român, da, — căci ei doar sunt cunoscuți „trădători de patrie“... Dar profesorul austriac... — norocul lui că nu trăiește în Ungaria!

— Ba, vom zice noi, — norocul lui că face parte dintr'o nație care a ajuns și a învățat să nu se teamă de cultura altora! Acesta este, într'adevăr, semnul puterii de viață covârșitoare al unei națiuni, că nu condiționează propria-i propășire și înflorire culturală de ținerea în loc, de împiedecarea, de distrugerea năzuințelor de acelaș fel ale altor națiuni. Cultura nu este ceva care să încapă numai într'o anumită mă-

URSITA

Povestea unei dimineți de primăvară

Alegorie într'un act

Reprezentată, cu prilejul serbărilor jubilarie ale universității din Iași, la festivalul de gală dela 27 septembrie 1911 în sala Teatrului Național

de I. Gavanescu

SCENA IV.

Moș Munte, Vântul, Moș Dunăre.

Moș Dunăre

Pentru mirele-i, ce vine.

Vântul

A, Moș Dunăre vorbește.

Moș Munte

Vine mirele ei?... Când?...

Moș Dunăre

Astăzi!

Moș Munte

Cartea soartei și-a n'tore fila,
Și 'mplinirea celor scrise
Azi s'apropie, 'nsfârșit!

Vântul

Celor scrise?... Moșule,
Cum alerg grăbit prin lume,

Să cutreer țările,
Mările și munții,
Uite, n'am stat niciodată,
Să-ți ascult pe șleau povestea
Fetei oarbe de 'mpărat.
Bucăți rupte, doar, din basmu-i,
Cu bucăți de cântec rupte
De suflarea goanei mele,
Mi-au rămas în minte.

Moș Munte

Nu e, Vântule, povestea
„Fetei oarbe de 'mpărat“;
Ci „povestea celor patru
Fete de 'mpărat“. Ascult-o,
Și s'o spui la cele patru
Vânturi, frații tăi de fugă,
Că-i frumoasă și-i trăită.
Basmul meu e viu, aevă.

A fost odată, ca niciodată,
A fost odată un împărat,
Cu patru fete — patru zâne —
Frumoase, cum n'au mai fost
P'acest pământ.
Când împăratu a 'mbătrânit,
Și fetele lui, tinerele,
Șurdau de viață, iacă vin,
Din fundul zării, zmei năpraznici
Și le răpesc,
Le duc în peșterile lor.
Din ele una a scăpat

Ca prin minune. Ascunsă aici,
Trăește liberă, păzită
De doi viteji străjeri, trimiși
De duhul neamului ei mare,
Ce-i poartă grijă 'n veci de toate.
Iar celelalte trei...

Se oprește; se aude din nou sgomotul tunetului ce călăuzește pașii Zânei.

Vântul, privind spre dealuri.

Se 'ntoarce.

Iar celelalte trei, Moș Munte,
Nu vor scăpa de smei?

Moș Munte

E scris

Că numai o minune poate
Să schimbe soarta lor, schimbând
Și firea smeilor. E o vrajă.
De mici, în casa 'mpărătească
Ele cântau cu toate-un cântec,
In zori de ziuă: cântecul
Luminii. Asta-i vraja lor.
Când l'o cânta v'odată v'una
Din ele cântecul acela,
Din nou..., minunea se va face!

Vântul

De ce nu-l cântă?

Moș Munte

Vai, nu-l cântă

Că trei din ele au amuțit

sură, într'un timp sau într'un spațiu anumit, ci poate să fie cât de multă, — cât de mulți pot contribui meru la sporirea ei, fără ca aceasta să stânjenească pe nimeni dintre cei lucrători în acelaș ogor... Dar acest lucru nu-l înțeleg decât popoarele a-junse la adevărata și solid înțemeiata conștiință a propriei lor valori și tăriei culturale.

Germanului nu-i este frică și n'are să-i fie frică de cultura românească, de dezvoltarea ei în orice măsură; dimpotrivă, el se va bucura și se va mândri, văzând acolo și o urmă a influenței sale culturale. Tot astfel, zicem noi, n'ar trebui să se teamă nici maghiarul de dezvoltarea culturii românești, — mai ales că unii dintre învățații acestor compatrioți ai noștri se laudă și ei cu o brumă de influență ungurească asupra culturii noastre... N'ar trebui să se teamă, zicem noi, — dar aceia cari dau tonul astăzi în conducerea, pe căi rătăcite, a nației maghiare, zic altfel...

Un profesor Kugler nu se poate ridica astăzi printre maghiari, chiar dacă ar fi — și probabil că sunt — unii cari în adâncul sufletului lor să nutriască aceleași convingeri și aceleași credințe. Aci e încă atotstăpânitoare școala fricei și a geloziei de cultura altora, — semne, fără nici o îndoială, de inferioritate, — în tot cazul de neîncredere în puterea elementar firească a însușirilor proprii, și deci a influenței libere, culturale.

Cei ce se tem, sunt slabi. Iar dacă se mai arată și violenți, nu fac decât să dea o dovadă și mai accentuată a slăbiciunii lor... Aceasta este reflexiunea de concluzie la care ne duce manifestarea „trădătoare de patrie” a profesorului universității din Cernăuți.

Agravarea situațiunii internaționale

Războiul italo-turc, care la început părea o parodie de războiu, a luat proporțiuni mari, amenințătoare. Italia a suferit înfrângeri pe cari mândria poporului italian nu le poate suferi.

Turcii au prins curaj și, în urma recentelor succese, sunt hotărâți a nu mai ceda în fața pretențiunilor italiene. Până mai ieri Turcia era aceea care cerea intervențiunea marilor puteri spre a se face pace. Astăzi Italia ar fi bucuroasă să încheie o pace onorabilă.

Pericolul cel mare pentru pacea europeană este întinderea războiului în Turcia europeană. Dacă Italia va voi să compenseze eșecurile ei în Tripolitania prin o acțiune a flotei sale în apele Turciei europene bombardând orașele și porturile de aici, va fi aproape imposibil să se evite o conflagrațiune generală în Balcani.

Principiul pus de marile puteri la izbucnirea actualului războiu este ca ostilitățile să fie mărginite în Tripolitania și teatrul războiului să nu fie în nici un caz strămutat în Europa.

Puterile europene se tem cu drept cuvânt că dacă Turcia va fi nevoită să se apere la ea acasă va fi atacată și de dușmanii ei din peninsula balcanică.

Intr'adevăr: cât timp cei doi adversari se războiesc în Tripolis și Cirenaica războiul rămâne un războiu colonial. Tripolitania face, ce-i drept, parte din posesiunile turcești dar fiind despărțită de marele corp al țărilor turcești (Arabia, Siria, Asia-mică) prin Egipt poate fi considerată ca o colonie turcească. Cu atât mai mult poate fi considerată ca o colonie din punctul de vedere italian: Tripolitania este despărțită de Italia prin Marea-Mediterană și italienii au riscat actualul războiu tocmai pentru a spori domeniul „coloniilor” lor.

Ori războaiele coloniale nu amenință direct pacea din continent.

Să punem însă ipoteza că războiul italo-turc ar continua în Turcia europeană. Situațiunea s'ar schimba radical în acest caz.

Atmosfera în Europa este așa de încărcată încât cea mai mică și mai slabă scânteie este suficientă spre a aprinde focul cel mare. Mai ales în peninsula balcanică situațiunea este foarte dificilă din punctul de vedere al menținerii păcii.

Statele de aici cari au aspirațiuni teritoriale văd în întărirea regimului tinerilor

turci o piedecă în calea proiectelor lor ambițioase.

În primul rând este Bulgaria care amenință, de atâta timp, Turcia. Intențiunile acestui stat în ceea ce privește Macedonia sunt așa de cunoscute. Dacă Bulgaria n'a atacat până acuma imperiul tânăr turc este fiindcă nu s'a simțit încurajată în mod direct și eficace de nici o putere. Dimpotrivă: România cu armata ei bine echipată și admirabil instruită este gata să intre în fiecare moment în Bulgaria dacă guvernul din Sofia ar declara războiu Turciei.

Când însă Bulgaria s'ar simți încurajată prin faptul că Italia atacă pe turci în Europa, izbucnirea războiului bulgaro-turc nu s'ar mai putea evita. Turcii ar fi siliți să lupte pe mai multe fronturi și Bulgaria ar ataca Turcia, chiar cu riscul de a se bate și cu România sau de a suferi chiar o invazie românească.

În al doilea rând strămutarea războiului italo-turc în Europa ar avea ca urmare un războiu între Grecia și Turcia. Grecii aspiră de atâta timp asupra Cretei, asupra arhipelagului turc din marea egeică, asupra Epirului și a unei părți din Macedonia. Când ei ar vedea Turcia luptându-se cu atâția dușmani, nimeni nu-i va putea împedea să declare războiul, pe care singuri nu l'ar putea duce, dar dela care ar aștepta realizarea viselor lor, în cazul când Turcia ar fi atacată în același timp și de Italia și de Bulgaria.

Dușmanii Turciei vor răsări ca ciupercile: afară de bulgari și de greci vor mai ridica armele contra turcilor și albanezii și muntenegrenii.

~~Între peninsula balcanică încinsă într'un~~ imens foc.

Să urmărim însă mai departe șirul ideilor noastre în ipoteza arătată mai sus.

Un războiu în Balcani ar însemna un războiu general european: războiul formidabil, grozav, care amenință de câțva timp și în care ar fi angajate așazicând toate statele din Europa.

România s'ar vedea silită să intre cu o parte din armata ei în Bulgaria spre a

De spaimă, când au fost furate
De Smei; iar una, cea d'aici,
Deși nu-i mută, a uitat
—De atunci, în frigurile spaimei—
Frumosul cântec, cheia soartei,
A ei și a surorilor...
Și tot de-atunci a rămas oarbă...
Dar astăzi... astăzi... dacă vine
Cel așteptat de ea de mult,
Ursitul ei adevărat,
O să vedem minune mare.

Vântul

De unde știi, Moș Dunăre,
Că astăzi vine mirele?

Moș Dunăre

O știu, că l'am văzut plecând,
De acolo de unde viu și eu,
Pe cap cu coifu-i de voinic,
Pe trup cu ză de cavalier,
Cu spanga-i de viteaz în mână,
Cu ochii vii țintind incoa,
Pe frunte cu lumina mare
A unui gând măreț și bun:
Erou, purtând cu el solia
De a 'mplini aicea scrisul
Străvechiu al soartei.

Moș Mente

De o fi el
Ursitul ei adevărat,

O să vedem minunea mare:
În fața lui, pânza ce acopere
Ca întunec ochii ei,
Ca ceața 'n fața soarelui,
Îndată va pieri... Vederea
O să-i revină. Și destinul
Se va 'mplini. El o s'o ducă...

Se oprește, văzând că Zâna apare din partea dealurilor, înfiorată.

SCENA V.

Cei de sus, Zâna

Vântul, zărind-o

Dar iat'o vine...

Moș Dunăre, cu nimire:

Vine... Uite-o...

Cu flori la cap, cu flori la piept,
Cu flori în poală și în mână,
O floare însăși, zâmbitoare
De-o fericire ne 'nțeleasă...

Zâna înaintea spre casă. Duhurile Muntelui, Vântului, Dunării se retrage către fund.

Moș Munte, retrăgându-se, cu brațele ridicate către ea, ca o binecuvântare și o vrajă:

Să înflorești mereu, fecioară,
Și numai flori să-ți fie calea!

Vântul, asemenea

Fii veselă, mireasă mândră,
Că visul tău se 'nfrizează.

Moș Dunăre, asemenea

Ce ți-a fost scris se 'udeplinește.
Ursita e pe drum... (cătră ceilalți) Noi,
haidem!

Se îndreptează să iasă spre fund.

Vântul, zărind ceva în stânga.

Ce văd venind în goana mare?
Doi călăreți. Cine să fie?

Moș Munte

O fi cunosc. Sunt ei. Se 'ntorc.
Sunt credincioșii ei străjeri:
Unu: Alexandru, Inimă de-Aur;
Celalt: Mihai, Minte-Înaltă.

Moș Dunăre

Aduc cu dâșii vestea bună,
Ce în curând va fi aoeva.

Dispar câte trei. Șueratul vântului se aude o clipă.
Apoi tăcere.

SCENA VI.

Zâna, Alexandru și Mihai

Fata de 'mpărat, care se urcase încet, cu băgare de seamă, în cerdac, ascultă șgomotul copitelor de cai care aleargă. Înțelege și se dă jos repede, să le iasă înainte. Când ajunge în mijlocul scenei, intră Alexandru și Mihai.

Zâna

Ah, dragii mei, bine ați venit:

contrabalansa și anihila un eventual succes al trupelor bulgare în Macedonia. Rusia ar ataca România spre a veni în ajutorul Bulgariei.

Armata însă ar trece Prutul și ar invadea Moldova, fiind însă oprită de armata română la linia forturilor Focșani-Nămoloasa-Galați, unde se vor da lupte mari și decisive.

Austro-Ungaria ar sări și ea în foc, contra Rusiei, atacând-o pe frontul galițian. Acest stat însă va trebui să se bată și la sud, contra Italiei, care va ataca sprijinită de francezi.

Germania, va intra și ea în foc, bătăndu-se pe două fronturi: în apus cu Franța, la răsărit cu Rusia. Anglia va interveni în favorul Franței și ar ataca cu formidabilă-i forță puterea maritimă a Germaniei.

Cine este în stare să facă de pe acum un tablou cât de palid al acestei conflagrațiuni europene?... Și mai departe: cine ar fi în stare să prevadă cât de vag, rezultatul acestei lupte uriașe?...

Diplomația Europei, care a știut să abată în chip așa de isteț și de atâtea ori, pericolul războiului, va avea acuma o menire mare, clasică. Este însă aproape de necrezut, ca spiritul păcii să mai triumfeze și de astădată, căci spiritele sunt atâtea de dorul răzbunării, poftele sunt prea mari, pregătirile de războiu sunt prea înaintate!

Acestea sunt concluziile noastre studiind actuala situațiune internațională. Credem că ele nu sunt nici exagerate nici întemeiate pe niște premise greșite.

Să vedem, dacă viitorul ne va da sau nu dreptate.

Retragerea președintelui Berzeviczy. Contele Khuen a conferit astăzi cu colegii lui din cabinet și cu corifeii partidului muncii, asupra tacticii și a măsurilor preventive în fața situației critice, cauzată prin zădărnicierea tratativelor.

Khuen a chemat telegrafic pe contele Tisza la Budapesta, și îndată-ce va sosi Tisza se va convoca comitetul executiv al partidului muncii. Președintele camerei Albert Berzeviczy în săptămâna viitoare își va da demisia, iar noul președinte, după cum am anunțat deja, va fi contele Ștefan Tisza.

Constelațiile noului guvern austriac. În numărul de sâmbătă al „Monitorului oficial” se va publica numirea noului minister și tot sâmbătă va depune jurământul noul guvern. Profesorul Brau, care a fost designat de ministru al agriculturii, a refuzat primirea portofoliului, așa că decamată afacerile acestui minister le va conduce interimar ministrul polon Zaleski.

Luni se va prezenta în cameră formațiunea noului minister, când ministrul președinte contele Stürghk își va rosti programul.

Informații pozitive cu privire la atitudinea diferitelor partide parlamentare față de noul minister nu poate avea nimeni până luni, când se va prezenta formațiunea acestui minister prima oară în cameră; nici chiar șefii de partide nu pot preciza nimic. Demisia guvernului Gautsch și numirea noului minister s'a întâmplat pe neașteptate.

Partidele politice din Austria nu cunosc încă programul și intențiunile guvernului destul de deslușit. Declarațiile, ce s'au făcut până acum sunt ținute în termeni prea vagi, tot așa și pășirea și atitudinea guvernului în aceste două zile nu lasă de bănuț vre-o intenție lămurită sau întorsătură neașteptată. Ziarele de seamă din Viena între astfel de împrejurări fac diverse supoziții și publică „părerile unor bărbați politici de mare influență” și biografiile noulor miniștri.

Răscoală în Bosnia. În partea răsăriteană și de miazănoapte a Bosniei și Herțegovinei, mizeria îndelungată, care acum se poate numi foame, a mișcat populațiunea. Au răbdat ei poate mult și tot așa de mult au tăcut, că e greu să știi cine e vinovat când toate îți merg prost și tot așa de greu e să știi, unde-i răul, când pe încetul te-ai deprins cu unele împrejurări, cari acuma lipsesc de pâne pe acei cari au înfruntat căldura verii pentru ca pământul negru, pâne albă să dea.

Foamea n'are lege. Foamea i-a răsculat și îi va trimite acolo unde vor găsi cu ce să și-o astâmpere și poate că vor găsi acolo pâne de a lor. Mângâie-se însă toți aceștia, că e cel puțin o mângâiere de stat care va raporta despre foamea lor, va descrie totul amănunțit și cu multă îngrijire așa că va ști toată lumea, că ei au suferit. Cei în-

sărcinați vor fi foarte mulțumiți, că au lămurit o chestiune tare încurcată. Nu-i destul atâtea?

Acum cete de răsculați jefuiesc hambarele beilor și agalelor. Jandarmeria e slabă ca să se poată împotrivi, totuși în mai multe hărțuiri sângeroase au murit șapte oameni, iar douăzeci au fost răniți. Din cauza cenzurei despre mișcările acestea nu se poate afla decât pe căi laturalnice câte ceva.

Deputații Bosniei s'au adresat telegrafic ministrului comun de finanțe, iar imediat după aceasta vor trimite guvernului un memorandum, în care vor cere să se trimită în Bosnia cartofi și carne din Serbia.

Ziarele ungurești vestesc, că agenți sârbi mișcă populația contra ungarilor, pe temeiul, că statul ungar voiește să aducă coloniști unguri în Bosnia. Locuitorii poartă ură mare străinilor stabiliți printre ei. Stările s'au înrăutățit acum în urmă din cauza produsului slab al anului acesta care a fost nimic de seceta lungă. Apoi vitele s'au împuținat foarte mult. Cornutele din cauza boalei de gură și unghii, apoi fiind prost hrănite, vor lipsi multor gospodari.

Afară de asta pământul deluros și stâncos al Bosniei și Herțegovinei produce foarte puțin, chiar și în anii cei mai roditori.

În Bsansko Petrovaselo locuitorii revoltați au jefuit hambarele beilului Malics și apoi le-au ars. Jandarmeria a sosit prea târziu. Nici deputații nu sunt cruțați. La darea de seamă ținută în 25 oct. deputații Bozsics și Simics cu mare greutate au scăpat de furia poporului, care acum nu mai crede nimănui.

Clubul deputaților croați și musulmani a intervenit la guvern, care a promis, că va satisface populațiunea. Pentru mâine e convocată adunarea poporală în Bilek, de unde se va trimite o deputațiune la M. Sa. Vor trimite M. Sale pâine din fierăstruitură de lemn ca să vadă cu ce se hrănesc supușii din Bosnia și Herțegovina.

Armata — străină locuitorilor — e foarte mult urâtă de ei mai cu seamă pentru sacrificiile mari ce ea le cere.

Adunarea învățătorilor din arhidieceza Blajului

Ziua a doua

Conferința d-lui prof. A. Borza

Fiindcă ieri după amiază pe când era plănuită nu s'a putut ține, azi la 9 ore se ține această conferință. Tratează despre *Plantele medicinale*. Este foarte interesantă și instructivă, de aceea îmi iau voie să dau un mic extras din ea:

Alexandru

Stăpână, bine te-am găsit.
Da, bine te-am găsit, stăpână,
Că te-am găsit împodobită
De flori, și strălucind frumoasă,
Scăldată 'n razele nădejzii,
Așa cum gândul meu cerea
Să te găsim în ceasul ăsta
Al fericirii care vine...
Cum a știut, de te-ai gătit?

Zăna

Mi-a spus-o gândul tău, iubite.
Cu glas de inger a vorbit
Și mi-a cântat azi la fereastră,
Și m'a chemat în largul lumii,
Și mi-a vorbit de focul meu,
Și de lumina ochilor,
De dorul surorilor;
Și mi-a șoptit de ceasul sfânt
Al soartei, care se 'mplinește.
Și mi-a șoptit să caut flori
De primăvară pe câmpie...
Da, gândul tău a fost, iubite,
Ce m'a 'nvățat să fiu cum sânt.

Mihaiu

Și gândul lui, sub chip de inger,
A fost trimisul soartei tale,
Al geniului fără moarte,
Care trăește 'n mii de chipuri
Ce trec, când el rămâne 'n veci

Obârșia neistovită
A neamului...

Alexandru

Mihaiu, tu vezi
Și spui mărețe lucruri. Mintea-ți
Străbate tainele naturei,
Și vorba ta îmi dă flori!

Zăna

Ascult vorbirea ta, Mihaiu;
Ea spune gândul meu. Vorbește!

Mihaiu

Stăpână, ce să spun mai mult?
E un duh în toate. Tu o știi.
Și neamurile au un duh:
Geniul lor, care trăește
De nimenea văzut cu ochii.
Se intrupează 'n generații
Ce vin și trec și se 'noesc,
Ca frunzele pădurilor,
Ca iarba câmpului. Din El
Răsar, ca valuri mari, voințe
Mărețe, intrupate 'n oameni
Cu suflet uriaș. Ei sânt
Trimisii tainici pe pământ
Ai geniului Neamului.
Prin dansii neamu 'și isvodește
Gândiri nespuse, doruri sfinte.
Sunt solii hotărârilor
Voinței celui Nepătruns.

Dintre aceștia ai fost
Tu, Alexandre. Ai fost ales
S'aduci aveau visul Fetei
De împărat, adică vrerea
Ursitei...

Zăna, intrerupând

Și cu el alături —

O, lasă-mă să termin eu —
Alt uriaș, Mihai chemat,
Alt sol al celui Nepătruns,
A fost ales s'aducă Fetei
De împărat pe cel ursit
S'o ducă colo sus, pe vârful
Cel mai înalt al muntelui,
Ca să privească răsărind,
Lumina soarelui, de acolo,
Și atunci să cânte „Cântecul
Luminei”, care o să schimbe
Prin farmec chipul trist al soartei.

Alexandru

O, dacă ne-ar fi fost dat nouă
Să te urcăm acolo sus!
O, ingenunchi ne-am fi târât,
Ca pe o scară de martiriu,
Chiar dacă treapta-i cea din urmă
Ar fi însemnat calvarul nostru,
Jertfa din urmă: răstignirea!
Dar, vai! poteca s'a perdut.
Pe dansa au crescut sălbatec
Atâtea burueni străine,

Natura are nenumărate bunătăți, și pentru aceea noi stăm în strânsă legătură cu natura, ba suntem chiar aserviți ei și deslipirea spiritului nostru de natură nici nu este cu puțință.

Spiritul nostru descopere în natură nenumărate comori și frumuseți. Din acestea de cel mai mare folos pentru noi și poporul nostru sunt plantele medicinale.

Oamenii cei dintâi și-au câștigat nutrimântul din regnul vegetal. Fructele, frunzele, rădăcinile plantelor i-se îmbie la tot pasul. Dar numai în nădejdea acestora nu se poate lăsa. Face cel dintâi pas spre agricultură. Cruță plantele, dela cari așteaptă hrană, cum fac și azi australienii. Mai târziu adună sămânțele plantelor și le seamănă. Rând pe rând descopere noi plante agricole și pe acestea le aclimatizează. Cele mai vechi plante sunt: urezul, soia, grăul, meiul și mohorul, toate din sudul Asiei. Strămoșii noștri cultivau mai ales meiul.

Încă din timpurile cele mai vechi omul a știut pregăti din plante și beuturi ametoitoare.

Să nu ne mirăm dar, că omul dela început pe lângă nutrimânt caută și leac în plante. Cei vechi credeau, că multe plante sunt trimise de-a dreptul de zei, spre lecuirea oamenilor bolnavi.

Poporul nostru încă ține, că anumite buruiene de leac sunt date de anumite duhuri supranaturale. Aplicarea plantelor vindecătoare e împreună cu descântece. Aceasta o fac mai ales babele, cari cunosc plantele de leac, știu unde să le caute, cum să le adune și pregătească.

Numărul plantelor medicinale în vechime era foarte mare. Azi însă știința medicală modernă pe cele mai multe le-a înlocuit cu preparate și fabricate chimice. Abia mai sunt vre-o 200 medicamente scoase din regnul vegetal.

Farmacile își câștigă plantele dela neguțătorii și casele de comerț, cari se ocupă cu negoțul plantelor.

Plantele medicinale sunt *romonițele, florile socului comun, florile teiului pădureț, florile de coada vacii*. Acestea adunate și preparate se pot valoriza foarte bine. Așa o majă metrică de romoniță se plătește cu 80—120 cor., de florile socului comun cu 60—90 cor.

Se folosesc în medicină și frunzele uscate dela o mulțime de plante comune, ca frunzele de nuc, pelinul bun, frunzele de nalbă mare, mătrăguna. Mare trecere au și frunzele de măsurărită și ciunăfaie.

Sunt și unele rădăcini, cari s'ar putea recolta cu multă ușurință și mult câștig, ca rădăcinile de mătrăgună, rădăcina odoleanului.

Una dintre plantele cele mai întrebuințate în medicina populară este *fierea pământului* sau *cin-taura*. Mai sunt *isma creafă*, care se plătește foarte bine, *jalea de grădină, mătăcina, nalba de grădină, nalba mare, magheranul, ruta, rapița albă și neagră, chimionul, coriandrul* ș. c. l.

Adunarea și pregătirea acestor plante e ușoară

și valorizarea e cu foarte mare câștig. S'ar putea introduce și la poporul românesc acest ram nou de venit, și cei mai chemați s'o facă aceasta sunt învățătorii.

Conferința dlui Borza a fost urmărită cu viu interes. Plantele pe cari le-a înșirat, presate au fost expuse, așa că fiecare le-a putut și vedea.

Explicările, cum să se adune și pregătească diferitele plante încă au fost înțelese foarte bine. A fost răsplătit cu aplauze călduroase, dar cea mai mare răsplătă pentru d. Borza, va fi, când sfaturile ce le-a dat într'adevăr vor fi urmate și introduse și la poporul nostru românesc. Conferința se va publica și în „Foaia școlastică“.

După conferința se începe îndată

Sedința II.

Profesorul Ștefan Pop, citește raportul despre „Orfelinat“. Reuniunile surori recercate de biroul central încă au fost primite în orfelinate. Dar totuș însuflețirea e prea puțină pentru acest institut filantropic.

Dintre despărțăminte, afară de despărțământul Morlaca, nici unul nu s'a ocupat serios cu afacerea.

Sumele anuale ce se încasează sunt puține. Trebuie dar o altă activitate.

Proiecte de statute sunt două, unul al dlui Iuliu Bardosi, care e numai pentru arhidieceză, iar altul al despărțământului Morlaca, pentru întreaga provincie mitropolitană.

Chestia se discută mult. În urmă se hotărăște să se înființeze orfelinat pentru întreaga provincie mitropolitană. Să se aleagă o comisie, care să stabilească proiectul de statute și să-l prezinte adunării generale viitoare. În comisie sunt aleși: Biroul central, învățătorii Pampu, Oct. Pop, Idu și Capătă, iar în ce privește reuniunile surori, Biroul central să le recerce, să-și aleagă și ele delegații în această comisie.

După program urmează acum raportul comisiunilor Comisiunea pentru examinarea raportului general, află în ordine acest raport. Propune să se primească și roagă Biroul central să mai întrebe odată reuniunea învățătorilor din jurul Lugojului, dacă voeste să primească „Foaia școlastică“ de organ oficios; despărțămintele, cari nu-și împlinesc datoria să se iee în cercetare disciplinară; să roage Capitulul mitropolitan să dispună Librăriei, ca din fondul „Făt“ să se trimită numai cărți aprobate.

Comisiunea pentru cenzurarea casei și proiectului de buget, află cassa în ordine, iar budgetul încă se primește. Comisiunea pentru examinarea raportului bibliotecarului și a comitetului redacțional încă află toate în ordine. Constată cu bucurie că biblioteca crește, iar „Foaia școlastică“ încă s'a îmbunătățit mult, așa că azi poate sta alături de orice foaie pedagogică, iar vecinicul împrumut din

fondul general încă a încetat, așa că se poate acum sustine din venitele proprii.

Propune deci să se aprobe acestea rapoarte; să se voteze mulțămintă celor cari au donat cărți la bibliotecă; să se voteze suma de 150 coroane pentru augmentarea bibliotecii culturale; Biroul central să recerce pe cei cari n'au plătit prețul foii chiar și cu avocat; să se recerce Reuniunile surori cari n'au primit încă foaia, dacă vor s'o primească; și să se exprime mulțămintă tuturor colaboratorilor foii, iar administratorului să se dea absolut.

În ce privește *fixarea taxelor pedagogice*, învățătorul Capătă propune, să se trateze pe rând toate obiectele de învățământ din punct de vedere *metodic și didactic* și anume în adunările de toamnă și de primăvară a despărțământelor să se dezbate mai întâiu verbal și după aceea cari voiesc să le lucreze și în scris și să le trimită biroului central. Se hotărăște ca pentru anul acesta să fie tema: *Învățământul limbei române*. Iar pentru premiul dat de Excelența Sa se încredințează cu fixarea temei biroul central.

Mai urmează câte-va propuneri, a învățătorului Sighisoreanu: să se trimită despărțământelor mai multe exemplare din statutele Reuniunii, cari să se împartă între membri; a profesorului Aron Deac: să se țină cu ocaziunea adunărilor generale pe lângă conferințele ce s'au introdus cu ocaziunea aceasta și două prelegeri practice publice cu băieții dela școala de aplicație. Iar învățătorul Tufescu spune, că planul pentru împărțirea materialului de învățământ nu este uniform de aceea să se stabilească acelaș plan pentru toate școlile. Se hotărăște ca acest plan să-l lucreze unul dintre învățători, care să-l înainteze la premiul dat de Excelența Sa.

După acestea prezidentul prin cuvinte frumoase mulțumește învățătorilor, că au luat parte la adunare și au discutat cu atâta chibzuință îndemnându-i la muncă și bună înțelegere, căci numai atunci școlile noastre vor putea să înainteze, încheie ședința, încheindu-se cu aceasta și adunarea.

Au decurs toate în ordine și bună înțelegere, mulțumită conducerii înțelepte a prezidentului și a întregului comitet central.

Intrădevar de când d. Negruțiu a luat conducerea acestei Reuniuni, un nou avânt și o altă dragoste de muncă au toți învățătorii. Își înțeleg bine chemarea și poartă mare grijă de școală, căci acum „nu mai este vremea de odinioară, când putea zice cineva: nu mă ocup de literatură și mie nu-mi trebuie școală. Ori cui îi trebuie școală acum, ori cui îi trebuie carte, fiindcă azi cartea nu mai este o slovă moartă, ci o slovă vie și în cartea aceasta zace tot atâta putere de îndreptare și de înflorire morală, potrivită timpurilor noastre, câtă zăcea odinioară în cuprinsul cărților sfinte“.

Correspondent.

Atâția măcăcini, alt' dată
Necunoscuți împărăției
Strămoșilor: că nu mai vezi
Pe unde calci, și nu te poți
Mișca în voe, și nu știi
Pe unde-i calea, unde ținta.
Tu, care o cunoști, c'ai fost
Alt' dată de atâtea ori
Pe dansa cu surorile,
Nu poți să ne-o arăți, stăpână,
Că ochii tăi nu văd lumina.

Zăna

Nu văd, nu văd!... Nici chiar pe voi,
Nu vă cunosc, iubiiții mei.
Simt doar iubirea voastră mare...
Dar nu vă văd, nu vă cunosc,
Pe voi, cări m'ați scos din neagra
Robie, și mi-ați ridicat
Un adăpost, un scump cămin. (arată casa).

Mihai

Menirea noastră s'a 'mplinit.
Acel ce după noi îți vine
Mai mare decât noi va fi,
Că El ți-a fost ursit de domnul...

Zăna

Cum voiu cunoaște că el este
Cel ce mi-a fost ursit de domnul,
Dacă nu văd?...

Mihai

Nu știi ce-i scris în cartea soartei?
Un singur semn: Cum se vor pune
Măinile voastre una în alta,
Fiorul ce te va străbate
Va fi al *adevărului*:
Strămoșii tăi, în al tău cuget,
Îți vor striga: acesta este!
Cum și străbunii lui în dansul
Îi vor striga: acesta este!
Și glasul celor ce așteaptă,
În viitor, dela voi viață
Și al căror dor de 'nfrigare
Vă chiamă unul către altul,
În imnuri vor cânta: voi sunteți!
Și atunci lumină se va face,
Lumină mare! Ochii tăi,
Frumoși și plini de 'nțelepciune,
Îndată vor vedea lumină.
Îl vei privi! Și, mână 'n mână,
Vă veți urca acolo sus,
Tu fixând dornic mereu ținta,
Și El croindu-ți harnic calea.

Zăna.

Lumină! Ah, lumină sfântă,
Lumină lină, vino, vino!

Mihai

O, va veni lumina sfântă,
Lumina ochilor întâiu,
Lumina sufletului, apoi,

Lumina minții ce coprinde
În raza ei întreaga lume.
Și, vei vedea cea mai înaltă
Lumină, de acolo, de sus.
Și, tulburat de raza-i vie,
Îți va cânta tot sufletul
Cântarea mântuirii tale.
Noi... în curând nu vom mai fi.
Ce ne-a fost scris să făptuim,
Făcut-am pentru tine, zână...
Și acuma, îți lăsăm pe Acela
Care-ți aduce viitorul.
Acesta fie darul nostru...—
Și încă unul, zână sfântă...

Alexandru merge și aduce dintr'un loc chipul lucrat în aur strălucitor al unei clădiri, și-l depune, împreună cu Mihai, în mâinele Zănei. Amândoi ingenunchiază dându-i-l.

În amintirea despărțirii—
Căci ceasul nostru s'a 'mplinit—
În amintirea astei zile
De ne 'ntrecută măreție,
Când mirele-ți la ușă bate,
Îți dăm, ca dar de nuntă, Zână,
Odorul sufletelor noastre,
Icoana templului slăvit
În care arde focul sfânt,
Lumină vecinică a vieții.
Sub mica ei înfățișare
Puteri ne 'nchipute 'nchide.
Să-ți fie talismanul forței
În drumul astei lumi de lupte.

Asaltul dela Tripolis

Telegramele mai noi aduc știrea, că în jurul Tripolisului se dau lupte sângeroase. Acuma și știrile din sursă italiană recunosc, că lupta decurge în fața orașului, și că șrapnelele bateriilor turcești explodează deasupra străzilor Tripolisului. Deci, dacă acum turcii stau nemijlocit în fața Tripolisului, atunci de bună seamă italienii s'au retras din pozițiile lor înaintate. Probabil, că după lupte sângeroase italienii au fost nevoiți să se retragă pas de pas, ori, cum spun știrile turcești, fugind în desordine să părăsească câmpul de luptă.

Telegramele sosite din sursă turcească amintesc și astăzi despre pretinsa prinsoare a generalului Caneva. Știrile acestea însă nu sunt adevărate, deoarece chiar astăzi a sosit din Tripolis o telegramă care anunță, că generalul Caneva a ordonat nimicirea tuturor plantațiilor, pentru că acestea serveau foarte bun adăpost turcilor.

*

Din Tripolis se anunță, că turcii au impresurat întreg orașul. Trupele italiene se nuzesc numai la aceea, ca prin focuri de puști mecanice și de tunuri să pareze atacul turcilor și arabilor. Italienii așteaptă sosirea unor noi trupe. Intinderea holerei îgreunează foarte mult situația și primejdia aceasta e cu atât mai mare, deoarece în jurul Tripolisului zac trei mii de cadavre neînmormântate.

Turcii au cuprins toate forturile Tripolisului

Constantinopol. — *Statului major i-se comunică din Tripolis, că turcii au ocupat toate forturile Tripolisului. Lupta de stradă continuă încă cu multă vehemență.*

Populațiunea Romei și înfrângerea.

Roma. — Știrile despre marea înfrângere suferită de italieni, deși date sub o formă atenuată de ziarele locale, au produs o impresie extrem de dureroasă aci.

În fața redacțiilor se află o lume enormă care cere cu înzistență să se publice toate telegramele primite, de asemenea o mare mulțime s'a adunat și la ministerul de războiu, cerând să se afișeze numele celor uciși în ultimile lupte.

Entuziasmul populațiunei a dispărut și o adâncă îngrijorare a cuprins toată lumea aci.

Ofițerii n'au mai fost aclamați pe străzi, cum se făcea până la veștile despre marea înfrângere.

Populațiunea începe să acuze de neprevvedere statul major al armatei din Tripolis.

Interview cu Mahmud Sefket-pașa.

Constantinopol. — Mahmud Sefket-pașa, ministrul de războiu a acordat un interesant interview unui ziarist turc.

— *Sunt fericit. a spus ministrul, că evenimentele m'au favorizat să văd o mână de bravi luptând cu o întreagă armată.*

Vă închipuiți cât e de grandios? Un otoman contra a trei italieni, asta e caracteristica luptelor dela Tripolis.

Și ce armamente au avut italienii? Cum își întăriseră pozițiunile ocupate!

Și totuși ei au fost bătuti pe toată linia, cu ultima înversunare.

Italia amenință cu noi demonstrații navale.

Din sorginte italiană se confirmă din nou ca sigură știrea că mai multe vase italiene ar fi operat cu succes împotriva insulelor Rodos și Mytilene.

Din această sorginte se mai adaogă că lumea nu va trebui să fie surprinsă când va auzi că pavilionul italian se va arăta la Salonic, Smirna și Beirut.

Noui trupe expediționare.

Correspondentul din Milano al ziarului „Frankfurter Zeitung” telegrafiază: Dovedindu-se, că trupele expediționare din Tripolitania nu sunt de ajuns să apere Tripolisul, ba nici pentru menținerea cătorva sinuri de mare, statul major italian imediat a dispus înarmarea unor noi trupe expediționare de infanterie.

Trupele acestea expediționare sunt deja în drum spre țarmurii Africei de miază-noapte.

Clocnire violentă la Benghazi.

Armata turcească întărită cu trupele arabe a împiedecat la Benghazi debarcarea

nouilor trupe expediționare italiene. La distanță de 2 ore dela Benghazi vasele de războiu italiene au trimis trupe bine înarmate pe uscat, ca să faciliteze debarcarea armatei expediționare.

Puterea armată italiană intenționa debarcarea la Sairi, de unde însă turcii i-au respins.

CORESPONDENȚE

DIN ITALIA

SCRISORI DIN MILANO

Declarare de războiu. — Cum se făcea odată. Studiile prin cari trec două țări până ajung în stare de războiu. — Cronică conflictelor și pacifiștii.

Declarația de războiu se face acum foarte simplu: consemnarea passe-portului și invitarea implicită de a pleca imediat — reprezentantul națiunii contra căruia se încep ostilitățile. Așa, acum cu ocazia războiului italiano-turc — imediat ce a scăzut termenul acordat prin ultimatum consemnat Turciei în ziua de 28 sept. 911, — ministrul Di San Giuliano a trimis pe baronul Bordonaro la ambasada otomană ca să ofere în afară de pașaport și un compartiment rezervat. Așa că odată acest fapt împlinit, războiul a fost declarat — fără nici o altă solemnitate.

Altă dată se proceda cu totul în alt mod. Prin secolul al XII declarația de războiu trebuia să fie făcută cu o scrisoare care în realitate nu era decât o scrisoare de sfidare cu sigilul suveranului și care scrisoare trebuia să fie înaintată de un trimis special chiar în mâinile adversarului. În secolul al XV-lea se obișnuia trimiterea unui mesager, ultimele exemple în istorie — de declarație de războiu făcută în modul acesta — sunt acele a declarației de războiu din 1635 făcută de Ludovic XIII Spaniei și în 1763 făcută de Suedia Danemarcei. De atunci tradiția a fost abandonată și acuma notele diplomatice în doi peri, ultimatumurile și rechemarea ambasadurilor sau ministriilor — sunt cele trei stadii prin cari două națiuni trec până a sosi în stare de războiu. Câte odată lucrurile se mai târăgănesc — cu note diplomatice și contra-note — cum s'a întâmplat acuma cu Italia și Turcia. Alteori însă declarația de războiu e o surpriză și pentru diplomație.

De alminteri, și de data asta, cine ar fi putut prevedea acum câteva luni — când a izbucnit conflictul între Germania și Franța — un conflict destul de grav — că aceștia vor termina printr'un acord și că va izbucni războiu între Italia și Turcia?

*

Odată cu venirea toamnei parcă un vânt de tulburări a început a bate peste continente. S'a repetat de multe persoane competente în materie, că trebuia să sosească momentul de a tăia nodul gordian a chestiei Orientului și că toate puterile din Europa ar trebui să cadă de acord asupra unei soluțiuni radicale și definitive.

Nu vorbim de Maroc — asupra controverselor căruia Germania și Franța au ajuns la un acord — acela al sistematizării protectoratului francez.

Se vorbește apoi de anexarea Egiptului de către Anglia, un pas ce pare verosimil în urma acțiunii italiene la Tripolis — și care va schimba în fapt situația creată sub forma de protectorat în 1882.

Nu putem iarăș uita, acțiunea regalistilor din Portugalia — de alminteri fără rezultat — pentru a da lovitură tinerei republici în zilele de sărbătoare primei aniversări a vieții ei.

Ceeace e mai grav, e revoluția din China. Căci și din Extremul-Orient se pot ivi complicațiuni pentru Europa. Au debarcat — după cum ne dau zierele știri — marinari germani la Vu-

Pe valurile tulburate
De vijeliile vieții
Să-ți fie steaua — călăuză
Spre al mării liman.
Căci flacăra ce acum începe
A licări aici, va crește
Cu fericirea ce te-așteaptă,
Cu dragostea celui ce vine.
Isvor de viață și putere
Va fi acest altar de aur.
Cu tine ia-l acolo sus,
Și strânge 'n el toată lumina
Ce-ți va trimite Dătătorul
De viață și de 'nțelepciune!
Se ridică amândoi

Mihai.

Și faima lui când o fi mare,
Cât fala neamului tău mare,
O, fată de 'mpărat și'n dansul
Îți vei cuprinde 'ntregul suflet
Imprăștiat acum în patru
Bucăți de suflet, despărțite,
Și neamul tău întreg într'insul,

„Unit în cuget și 'n simțiri”,
Cântări de slavă și mărire
Luminii sfinte va cânta,
O, Zână mândră și iubită,
De care-acum ne despărțim,
Să te gândești acum la clipa
În care-ți dăm acest mic dar,
Sămânța rodului de mâine,
Luceafăr zorilor ce vin!

Se aude din depărtare buciom voinicesc, din dreapta, spre fund.

Alexandru

Acum rămâi cu bine, Zână,
Destinul își grăbește pașii!

Zâna, întoarsă spre stânga pe unde ies Alexandru și Mihai.

O, Dragii mei, e atâta suflet
Din voi în mine, că, plecând,
Imi rămâneți pe veci aicea!

arată inima.

(Stărușitul în n-rul viitor).

Numai pe proprietarii mici

din suburbiul Aradului îi poate interesa că în str. Kasza Nr. 3 și 49 avem un depozit bogat de

țevi de beton

acomodate pentru canalizarea ce se află acum în curgere. Prețurile cele mai convenabile.

PEPOLI și ÉBERLEIN

intreprinzător de zidiri betonice.

Telefon Nr. 675.

sciung — ca să apere bunurile conaționalilor lor; și tot acolo, gata de debarcare stau marinari francezi, englezi, americani și chiar japonezi.

Și dacă se deschide chestia chineză, atunci chestia Orientului e nimica pe lângă ea. Câte chestii de interese, influențe de competență?

Și conflictul dacă s'ar deschide, ar fi, nu european ci, mondial, dar totul se va aranja în așa fel încât n'au de ce să se sperie pacifiștii — cari trebuiau să ție congresul internațional la Roma — și care nu se mai ține din cauza acțiunii italienilor la Tripolis.

Milano, oct. 1911.

Anty.

DIN BUCOVINA

SCRISORI DIN CERNĂUȚI

Reflecții la un articol despre preoții din Bucovina. — Apucături rele. — Un îndemn. — Curentul centrului studentesc. — Diverse.

„Partea preoților bucovineni în educația națională a poporului” e intitulat un însemnat articol în unul din numeroasele ultime al „Neamului Românesc”. Autorul, cunoscutul publicist, venerabilul preot C. Morariu a încercat să ne dea în linii generale o schiță completă a stării preoților dela noi.

Preotul, care stă între atâția credincioși e desigur un factor destul de însemnat în desvoltarea unui popor. Preotului și învățătorului îi revine în rândul întâi datoria de a trezi masele mari, cari zac în întunec, inconștiente de menirea lor. Dar, ca să poată fi de folos, trebuie să aibă și acești propovăduitori ai credinței o cultură superioară, care să încoroneze cu succes opera lor măreață. El face studii destul de însemnate, căci trecând opt ani prin gimnaziu mai urmează patru ani cursurile teologice. Facultatea teologică din Cernăuți și-a câștigat un nume bun și nu voiu să insist asupra faptului, că mulți ardeleni și români din regat își fac aci studiile.

Dar nu ajunge să fie numai un apărător al credinței ortodoxe, ci și al limbii și datinelor strămoșești.

În privința asta însă nu sunt preoții noștri la înălțimea chemării lor, cum mărturisește și părintele Morariu. Situația lor materială e în general foarte bună. Salarul și veniturile acestora nici nu sunt de comparat cu cele ale preoților din Ardeal și regat. Aci observă părintele Morariu, după ce a arătat forurile înalte, ce le acorodă starea preoțească preoților! Oare să nu fie cu dreptate a cere dela o astfel de preoțime foarte mult, și dacă ea nu-și împlinește datoria, nu merită să fie rasă fără pic de păcat? (pg. 733. N. R.).

Un fapt trist, dar adevărat e indolența majorității preoților față cu limba, literatura și publicistica românească. Ziarele străine își află de cele mai multe ori locul de cinste pe masa preotului. Se vor schimba oare lucrurile?

Articolul încheie cu propunerea înființării unui institut biblic românesc, care să tipărească în ediții ieftine de popularizare cărți cu conținut religios. Părintele Morariu pune însuș la dispoziție 14 lucruri ale sale.

Să așteptăm vremuri mai bune. Cei chemați au cuvântul.

De o bucată de vreme se practică un lucru foarte urât și dezastruos. O apucătură rea domnește pe la unele gimnazii (Suceava și Cernăuți!), care a secerat destule victime. Răul zace chiar în sânul societății studentești: Profesorii, cari au făcut și dânsii parte dintr'o societate studentească, caută să câștige cu orice preț aderenți pentru societatea sa.

Elevii au și ei păreri lor despre societăți și adeseori se întâmplă, că păreri profesorilor divergează cu ale elevilor. Confictul e inevitabil și persecuția începe. Profesorul își face datoria, iar elevul cedează. Notele rele se strecoară fără supărare în catalog, și rezultatul e, că mulți elevi pierd ani sau părăsesc școlile.

Un lucru, care trebuie desaprobă cu toată tăria cuvântului. Dar ce-i de făcut? Numai centrul studentesc va stabili pacea și armonia între elevi și profesori, căci atunci nu vor mai exista deosebiri de principii.

Reuniunea de cântare „Ciprian Porumbescu” din Suceava (Bucovina) s-a achitat de o înaltă

datorie, editând unele părți din compozițiunile neuitatului Ciprian Porumbescu. Până acum au apărut 6 fascicule, cuprinzând diferite cântece pentru coruri bărbătești și mixte. În condițiile ieftine și bune, în cari se prezintă aceste fascicule suntem încredințați, că vor pătrunde în cercurile societății noastre.

Un curent nou și sănătos a cuprins inimile universitarilor din Bucovina. Ideia unității studentești câștigă zilnic tot mai mult teren și tot mai mult se simte necesitatea unei astfel de acțiuni. A și fost timpul suprem, ca toți studenții români, fii ai aceluiaș neam să fie pătrunși de un singur ideal. Dar asta nu se poate ajunge, decât când toți vor forma un singur corp, o forță puternică de luptă.

Studentimea nu reprezintă la noi un întreg omogen, ci numai fracțiuni.

Amintesc în treacăt, că există numai cinci societăți studentești românești. (?) Erau oareșcari legături între ele. dar foarte slabe și un mic incident ajungea. ca ele să fie întrerupte. Asta se întâmplă atât de des! Certele nu mai încetează!...

Cauza este, lipsa unui bărbat destoinic și energic dintr'o generație mai veche, care se menține ordine între studenții răsvrâțiți. Profesorii universitari aveau și au în primul rând cuvântul, căci ei stau în contact nemijlocit cu acești tineri.

Dacă astăzi se discută cu viu interes despre înfripirea unui centru, care să unească într'o singură tabără pe toți tinerii dornici de muncă, trebuie să ne bucurăm și stăruim, ca vorba să devie faptă. Atât bătrânii, dar îndeosebi tinerii se lucreze mereu, ca să se adune odată sub un singur drapel toate brațele de luptă ale studenților.

Studentul are și el o misiune înaltă și frumoasă. El trebuie să fie un factor cultural, împrăștiind razele luminii între cei ce zac în întunec. Studentul e dator să se întoarcă la ai săi, să le dea povețe și să le arete calea cea adevărată. Fiecare să-și pună puterile sale în serviciul neamului, din care a eșit, căci numai astfel putem fi siguri de progres pe toate terenurile. Avem la sate atâtea instituții culturale, cari stagnează din lipsa de conducători energici și cunoscători ai împrejurărilor actuale.

Oare ochiul ager și întreprinzător n'ar putea aduce nici o îndreptare în direcția aceasta? De sigur, că n'ar putea face mult bine, dacă cutare tânăr n'ar fi condus de un principiu, care să previe dela un for competent și autorizat. Acest for în care se vor crește caractere, pentru viitorul neamului și se vor pregăti tineri cu sentimente naționale, pentru susținerea luptei grele împotriva conlocuitorilor noștri, poate fi numai cultul studentesc.

El va fi focarul, în a cărui rază se vor încălzi vâlstarele unui popor fără noroc. El va fi o școală practică, în care fiecare membru se va perfecționa în orice privință, având prilej să cunoască nevoile și durerile neamului nostru. Prin această școală va trebui, să treacă fiecare, care vrea să fie vreedată un îndrumător și sămănător de idei.

Suntem încredințați, că această idee, care se impune dela sine, își va câștiga în scurt timp adeptii săi. Acelora, cari lucrează pentru înființarea centrului, le trimitem cuvinte de îmbărbătare și le dorim succes.

P. S. În parantez facem observarea, fără să avem intenția de a jigni pe cineva.

Sunt eățiva tineri universitari, (nomina odiosa), cari văd în centru un lucru ridicol și de prisos. Îi îndemnăm să lase astfel de păreri la o parte și să se gândească la binele comun.

Despre centru și alcătuirea sa altădată.

Vineri, în 26 a. 1911 s'a oficiat din partea societății studentești „Junimea”, parastasul după membrul ei sprijinitor Kramerius. Corul societății a cântat cu acest prilej răspunsurile.

Cine a fost acest Kramerius și în ce legături a stat cu românii, am arătat în alt loc al acestui ziar.

Se apropie termenul, în care băncile vor trebui să restituie împrumuturile. Până acum încă nu e nimic hotărit în privința sanării. În cotidiane cetim, că firma Anbranch e dispusă să iee întreprinderile centralei cu tot deficitul asupra sa. O spunem însă cu rezervă.

Correspondent.

Litere — Arte — Științe

PASTEL

Soptește 'n susur trestia înaltă:
Se 'ndeamnă două paseri pe un corn
Și fâlfâind din aripi se întorn
Înspre-afințit, în trestia din ballă...

Vin florile îndrăgostite, crinul
Cu-o lacrimă stropește-o romoniță;
Dă nufării în lături o zeită
Cu ochii mari și galbenă ca vinul

O pădăie-o 'ntâmpină în cale;
Înbrobodită 'n rouă e-o sulfină...
Visând la dragul ei dintr'o grădină
Își pleacă tămăița gean'agale.

De prin tufizuri tainice, ușoare
Răsar pe rând zețele mai multe,
Mai sprintene, dar cin' să le asculte
Chemarea lor? Și 'n murmur de isvoare,

Incinse toate 'n patima iubirii
Se prind la joc și Nimfe și Oreade
Doinește Pan cu foc unei Driade
În purpuria, dulce vraj'a firii...

Mesteacănii își tremur' frunza deasă,
Înrumeniți în farmecu 'nserării
Ei par pribegii lumilor visării: —
Un giulgiu albastru ca și de mătasă

Învăluie pădurea ce doinește
Măreței fri, al nopții imn pe-o liră.

Pojarul melodiei se respiră,
Șfielnic în adâncuri se topește...

Se sbat pe vărfuri valuri roși de ceață
Și negura se 'nalță și se 'ntinde.
Noianul alb al ei încet cuprinde
Isvorul veșnic, neseccat de viață.

I. Broșu.

Călători englezi despre români

de M. Bexa

Edward Clarke, călătorul dela 1802, despre care am vorbit altă dată, ne dă în lucrarea sa *Călătorii în felurite țări din Europa, Asia și Africa* — partea I, cap. XXV, și următoarea descriere sau mai bine disertație asupra insulei Șerpilor:

„La patru dimineața căpitanul vasului ne-a chemat pe bord să vedem insula Șerpilor, vechea *Leuce*, așezată dincolo de gurile Dunărei și vestită în istorie pentru mormântul și templul lui Achile. E așa de mică, în cât o puteam vedea în întregime, și largă mai puțin de jumătate de milă. E cu totul goală; acoperită numai cu puțină verdeață și cu ierburi foarte joase. Privită mai atent cu microscopul nu pare să fie pe ea nici cea mai mică urmă de antichitate. Spre partea de sud se ivesc stânci de vre-o cincizeci de picioare înălțime. Oare numele de astăzi n'ar veni din asemănarea ce o are insula cu un șarpe, sau un pește mare, plutind pe suprafața apei? Multe povești absurde ale marinarilor turci și ruși se întemeiază pe credința, că insula însăși e acoperită de șerpi. Corăbiile n'au prilejul să vie la ea, și de-ar fi să vie, nici un om

n'ar risca să iasă la țarm. Spun rușii că patru marinari, aparținând unui vas naufragiat, cum puseră piciorul aici, dădură de un vrăjmaș mai rău ca marea și fuseră mâncați de șerpi. Ammianus Marcellinus amintește că o superstiție la fel exista și pe vremea lui cu privire la insulă. — Lib. XXII. c. 8.

Imi pare foarte rău că n'am debarcat aici; de vreme-ce, după o descriere așa de însemnată și de recentă ca aceea a lui Arrian, care a scris cam prin veacul al doilea, e motiv să credem, că ceva rămășițe antice de interes s'ar fi putut descoperi. Acest loc retras a scăpat de pustiirile la cari au fost expuse aproape toate celelalte regiuni ale teritoriului clasic; nici că se cunoaște vre-un călător, care să se fi aventurat aici. În vechime avea felurite numiri. Cea mai întrebuintată era: *Leuce* sau *Insula Albă*, după arătarea ei, pricinuită de stolurile păsărilor de mare, cari în anume anumite puri o acopereau, făcându-o mai vizibilă. Toate superstițiile relative la *Leuce* par a-și avea origina în însemnătatea ei ca un loc de orientare; coasta de lângă gurile Dunării fiind așa de joasă, că marinarii n'o puteau distinge, chiar când era mai aproape de țarm; și insula însăși, întunecată de atmosfera neguroasă a Mării Negre, făcea navigația primejdioasă, afară numai când era vizibilă din pricina păsărilor sale albe. De aceea și Pindar o numea *Nison Faënon*; și comentarul său adaugă: se chema *Țărnuț Alb* în Euxin; unde multe păsări albe ivindu-se arată insula celor ce călătoresc în această direcție. Și iarăși: „Se chiamă *Leuce* după marele număr de păsări albe ce-și clădesc cuiburile acolo”. Euripides o descrie ca *Țărnuț Alb* al lui Achile, și o numește *Poliornithon*, dela numărul păsărilor sale. Scymnus Chius de asemenea afirmă, că era consacrată lui Achile și era însemnată pentru păsările sale albe. Arrian zice, că avea numele de *Leuce* sau *Insula Albă*, și urmează astfel interesanta lui descriere:

„Se spune că Thetis a dat această insulă lui Achile, care o locuiește încă; templul și statuia sa — amândouă foarte vechi, se văd acolo. Nici o ființă omenească nu locuiește insula; numai puține capre, pe cari le aduc marinarii ca prinoase votive. Alte ofrande și daruri sfinte atarnă în onoarea lui Achile, precum vase, inele și pietre scumpe. Inscricții de asemenea se citesc acolo, în limba greacă și latină și în metru felurit, în onoarea lui Achile și Patroclu; căci și Patroclu e adorat acolo. Un număr de păsări de apă se văd. Ele numai îngrijesc de templu. În fiecare dimineață zboară spre mare, își udă aripile și stropesc templul, ștergând apoi cu penele lor podeala sfântă”. — Peripl. Pont. Eux. Autorul adaugă mai departe, că Achile și Patroclu apar în vis celor ce se apropie de insulă, și le spun unde să debarce; „toate astea, zice Arrian, mi se par foarte demne de crezământ”. Alți autori de asemenea contribuie prin descrierile lor la faima acestei insule foarte interesante, cum sunt Filostratus și Pausanias. După spusa poetilor antici, sufletele eroilor îndepărtați se bucurau acolo de o vesnică odihnă și fericire. Festus Avienus, deși greșit în ce privește așezarea insulei, se referă la această parte a istoriei ei în chipul următor:

„Ora Borysthenii qua fluminis in mare vergunt
E regione procul spectabit culmina Leuces;
Leuce cana jugum, Leuce sedes animorum”.

Cărți

Dicționar științific pentru termenii tehnici în medicină, de *Aurel Scurtu*. (480 pagini, institutul „Minerva” București). Este primul dicționar de acest gen în literatura noastră științifică. De aceea meritul autorului este nemăsurat, cu atât mai mult, cu cât bogăția termenilor explicați este expusă într'un stil clar făcând-o de mare folos tuturor. Dicționarul acesta este o perfectă orientare pentru oamenii de știință, medici, studenți și pentru toți aceia cari se ocupă cu progresele uimitoare ale științei medicale. Dar încă fiecare om care vrea să-și dea seama despre numirile boalelor și variațiilor lor complicațiuni, dicționarul le va fi absolut necesar.

Știința medicală în ultimele decenii a luat un uimitor avânt și multe texte, tratate, indicațiuni și explicațiuni ținute în termeni absolut abstracti, împiedică chiar pe omul de vocațiune de a putea pricepe esența lucrurilor. O garanție că dicționarul d-lui Scurtu este compus după cerințele

științei exacte și moderne, este mărturisirea autorului din introducerea, unde spune, că „de călăuză a servit lucrarea d-lor M. Garnier și V. Delamane și a consultat și dicționarele medicale ale lui Lettri și Dujardin-Baumetz”. Mai vătos indicațiile luate din dicționarul lui Dujardin-Baumetz au fost desigur de mare folos autorului, pentru că acest dicționar este unul din cele mai bune și mai des uzitate în lumea medicală.

Redactorul unui dicționar științific trebuie să aibă îndeosebi în vedere două lucruri: a) ca cuvântul să fie explicat prin circumscrisere sau indicat prin noțiune similară b) ca să analizeze cuvântul din punct de vedere științific și apoi din punct de vedere popular.

În dicționarul dlui Scurtu se ține cont de aceste cerințe într'un mod foarte conștiințios. Recomandăm deci cu toată căldura dicționarul dlui Scurtu, — mai vătos acelor, cari au fost într'adevăr stânjeniți în munca lor științifică pe teren literar, dar peste tot intelectualilor noștri de toată categoria, pentru că un astfel de dicționar trebuie să se afle în casa fiecărui om, care ține să aibă și cultură generală.

INFORMAȚIUNI

Arad, 3 noemvrie n. 1911.

Mersul vremii

Institutul meteorologic anunță neînsemnată schimbare în temperatură și pe alocurea ploii.

Prognostic telegrafic: vreme moderată, pe alocurea ploii.

Temperatura la amiazi a fost de 11°8 Cels.

Bursa de cereale din Budapesta

(După 50 klgr.)

Grâu pe octomvre	Cor. 11.93
Grâu pe aprilie 1912	—
Secară pe octomvre	10.46
Secară pe aprilie	—
Cucuruz pe maiu 1912	8.10
Ovăș pe octomvre	—
Ovăș pe aprilie 1912	9.65

Muzica

„Musique, clef d'argent
qui onore la fontaine
des pleurs, où l'esprit
boire jusque ce que la
raison s'égare”...

Care ființă de pe pământ n'a cântat ori n'a fredonat măcar un cântec, și cui, oare nu-i place muzica? Toți oamenii cântă, animalele cântă în felul lor, pasărilor, apele, vântul, totul cântă pe pământ. Mișcarea universului întreg e un cântec general. Fiecare sunet e o notă a unui cântec oarecare.

Este însă muzică și muzică, este o muzică frumoasă și alta urită. Și totuși cine ar putea stabili, care e frumoasă și care e urită? Îți place un cântec, care altuia nu-i place — iar de multe ori îți place într'un moment un cântec care în alt moment nu ți-ar fi plăcut; ori cântecul, care nu ți-a plăcut odată îți place altădată. S'ar putea dar spune, că este frumoasă muzica aceea care-ți poate vibra felul actual de a simți, având un larg ecou în sufletul nostru.

Câți oameni n'au petrecut nopți întregi cu același cântec, care i-a urmărit apoi luni și chiar ani — dar pe urmă a dispărut acest cântec și altul i-a luat locul. Rămân însă vecinic frumoase cântecele de cari se leagă vre-o mintire de seamă, sau vre-o clipă frumoasă din trecut.

Muzica se scrie? Da, desigur, se scrie. Câți compozitori n'am avut și nu avem cari au scris opere celebre! Și cu toate astea cea mai frumoasă e aceea care nu se scrie și care nu s'aude care numai se simte, fără a putea-o scri.

Este muzica unei priviri, a unui gest, a unui mers, a unui sărut, a unei îmbrățișări, a unei străngeri de mână, este muzica unei priveliști... de vară, muzica unei prietenii omenești, unui amor nebun, — acestea și încă nenumărate sunt aceste muzici cari nu s'aude, ci numai se simt, atunci când le știi simți... S. M.

Comitetul filial teatral din Beiuș la 4 noemvrie st. n. va da un concert cu concursul tenorului liric român d. *Ionel Rădulescu*. Cu prilejul acesta va concerta și dsoara *Valeria Stefanica*.

Înștiințare. Se aduce la cunoștința on. public român, că societatea academică „Petru Maior” și-a schimbat locuința la IX., *Mátyás-u. 11, II. 21.*

Nicu Corfescu în Blaj. Din Blaj primim știrea, că apreciatul nostru artist d. *Nicu Corfescu*, dna *Maria Corfescu* primadonă lirică și dsoara *Lucia Mureșian*, precum și alți domni din Blaj — vor organiza *duminecă, 5 noemvrie a. c.*, o singură reprezentație în sala de gimnastică din Blaj cu următorul program ales și bogat: G. Ștefănescu: *Lasă-ți lumea ta uitată*; Verdi: *Rigoletto* (*La donna e mobile*); I. Mureșian: *Mănăstirea Argeșului*, cântate de d. *N. Corfescu*; G. Florescu: „*Steluța*”, romanță; T. Popescu: *Pe malul Jiului*, cântate de dna *M. Corfescu*; Leoncavallo: „*Bajazzo*” (*arioso*); I. Mureșian: *Ciobanul din Ardeal*, cântate de d. *N. Corfescu*; Guercia: *Duet „Nina Barcarola*”, cântat de d. și dna *Corfescu*; Puccini: *Mare arie din opera „Tosca*”; Scheletti: *Ce te legeni codrule*, cântate de dna *M. Corfescu*. „*Rigoletto*”, operă de Verdi. Actul III jucat în costume. Persoanele: *Rigoletto*, bufonul regelui: *N. Corfescu*. *Gilda*, fica lui *Rigoletto*: *M. Corfescu*. *Monterone*, nobil: *Tocaci*. *Marullo*, *Patachi*. *Cântece și doine din Ardeal*, cântate de dna *Maria Corfescu*. *Doina olteneste*, cântate de d. *Nicu Corfescu*. *Acompaniamentul la pian* va fi ținut de dsoara *Lucia Mureșian*.

Publicul românesc din Blaj va avea plăcuta ocaziune să mai guste frumoase clipe artistice.

Cum moare un arab! Telegraful ne-a adus știrea, că italienii au executat pe un arab, *Husein*, planton la consulatul germaniei din Tripolis. I-se aduce învinuirea, că luni, 10 octomvrie, când a fost lupta cea crâncenă pe străzi, a ucis pe un soldat italian artilerist, care era numai rănit ușor.

Așa a stabilit ancheta militară și *Husein*, cunoscut la consulatul german sub numele de *Marco*, fu adus în fața unui tribunal militar pentru a fi judecat.

Îată o povestire mișcătoare a procesului și a execuției.

Marti, la orele 3 după amiazi, trupele formară un careu în fața cazărmei de jandarmi, unde avea să se facă judecata.

Acuzatul era la mijlocul careului, înconjurat de șase soldați voinici, cu baionete la armă. Mărunț, foarte bronzat sub albul viu, al burnuzului său, cu fața nepătrunsă, el își privea judecătorii cu strălucitorii săi ochi negri, în cari plutea privirea neschimbătoare a fatalistului.

Nepăsător aștepta să i-se hotărăască soarta.

Lucrurile merseră repede.

După ce se ceti actul de acuzare, colonelul *Marocco*, care era azistat de patru ofițeri superiori, chemă pe martori. Printre aceștia era și o negresă de 12 ani, foarte emoționată de lucrurile ce vedea, neobicinuite pentru dânsa.

Cu mare greutate putu vorbi. Dar după ce-i trecu sficiunea, ea exclamă, cu un gest dramatic, arătând spre acuzat: „El l-a omorât cu pumnalul său!”

După o apărare scurtă, foarte anevoioasă, se pronunță un verdict de moarte.

Acuzatul, deși recunoștea, că e al său pumnalul găsit sub o grămadă de cărbuni, răspunse, când i se detrase sentința, cu o mișcare a umerilor:

— „N'am făcut nimic”.

La vre-o două sute de metri depărtare era castelul guvernatorului și cheiul. În unghiul format de aceste două obstacole avea să aibă loc execuția. Locul fatal era însemnat cu o mică clăie de fân.

Mereu calm, mereu rece, omul cel negru mergea cu hotărâre spre ultima sa plimbare. Escorta îl așeză cu fața la zid, cu spatele întors spre platon și-i ridică burnuzul pe cap; apoi se îndepărtă în fugă:

Izbucni o descărcătură. Omul era mereu în aceeași poziție. O a doua descărcătură îl culcă la pământ.

Un carabinier se aplecă, pipăi corpul acela

nemișcat, se ridică și se întoarce spre ofițeri. Plutonul prezintă armele.

Din buzele întredeschise ale soldatului se strecură acest cuvânt grav, sinistru în simplitatea lui: „Morto“.

Nou cardinal. Din Roma se anunță, că la dorința regelui Alfonso XIII papa Pius X-lea încurând va ridica pe episcopul din Sevilla la rangul de cardinal. Cu noul cardinal numărul cardinalilor neitalieni se ridică la 31.

Novelli ca autor. Marele actor italian, Ermete Novelli a intrat în șirul autorilor dramatici. Novelli împreună cu un anume Bonaspari a scris o tragedie intitulată „Masca“. Piesa se va reprezenta luna viitoare în Milano.

Doi copii inecați. Profesorul dr. Gheorghe Lippay a fost erii la vânat în pădurea de lângă Segedin. În drumul său a văzut sburând pe deasupra lacului „Vérto“ doi șifari, pe cari i-a împușcat. Pasările au căzut în lac și atunci profesorul s'a adresat birjarului Ioan Barót, care locuia lângă lac, să-i ajute ca într'un chip oarecare să-i aducă vânatul la mal.

Cei doi copii ai birjarului, unul de opt ani și altul de nouă, s'au voit cu mare bucurie ca să conducă pe profesor în barcă până în mijlocul lacului. Când însă au ajuns în mijlocul lacului s'a pornit un vânt puternic, care a răsturnat barca. Unul dintre copii s'a pierdut între valuri. După acesta imediat un al doilea val a luat și pe fetița. Ambii s'au inecat.

Profesorul numai după multă luptă a ajuns la mal. Indată a anunțat jandarmeria, care a pornit cercetarea cazului.

Un nou succes al divei Darcee. Ziarele italiene aduc mari elogii cântăreței române Darcee, care a obținut acolo un adevărat triumf în *Sapho* de Pacini.

„**Consinzeana**“ nr. 2 a ieșit de sub tipar și s'a trimis abonaților săi deja în 31 oct. și 1 nov. — E un număr ce se întrece cu numărul 1 în poezii frumoase, nuvele, piese vesele, felurimi și chipuri interesante.

Cereți numeri de probă și o abonați. Până la anul nou numai 1 cor.

Revoluția din China. Se anunță din Peking că edictul împărătesc n'a avut efectul dorit. Contrar așteptărilor, revoluția a izbucnit încă în alte șase ținuturi și de bună seamă nu va întârzia să se instăpânească peste toată împărăția.

Juansikkai a primit ordin să se întoarcă imediat la Peking. Adunarea națională a cerut comandantului revoluționarilor să sisteze operațiunile pentru a putea găsi modalitățile să se ajungă la o înțelegere.

Ministrii au luat parte ieri la adunarea națională secretă în care s'au discutat pretențiunile trupelor din Jancsu. Adunarea în mare parte a găsit de bune pretențiunile trupelor, dar a cerut ca la înfăptuirea acestora să se ceară învoirea armatei. Ministrul de războiu continuă tratativele cu trupele din Jancsu.

Luptă sângeroasă. Senzi a fost azi teatrul unui adevărat măcel. Trupele imperiale fiind puse în mare primejdie de revoluționari au cerut ajutor dela guvern. S'a trimis în ajutor un regiment, care însă nu trupele imperiale, ci pe revoluționari au ajutat. Impreună cu revoluționarii au atacat trupele imperiale. *Mai mult de o mie de mandjurieni au fost uciși între cari și guvernatorul și familia sa.* Palatul guvernatorului a fost distrus.

Mâna neagră. Jandarmeria din Chicago după cercetări îndelungate a ajuns la descoperiri prețioase.

Banda de tâlhari cunoscută sub numele de „*mâna neagră*“ de mai mulți ani terorizează lumea fără ca autoritățile să poată a se împotrivi. Eri a fost arestat un italian a cărui casă era locul de întrunire al membrilor bandeii. În casă s'au găsit tot felul de arme, mai multe lăzi de dinamită, catalogul membrilor societății și mai multe acte și scrisori compromițătoare. Banda are 500 membri, dintre cari jandarmeria a arestat până acum pe mulți.

Soldați francezi intoxicați cu conserve. La Marsilia s'au îmbolnăvit 84 de soldați din regimentul 3 de infanterie, în urma consumării de conserve. Treisprezece dintre pacienți se află în stare gravă la spital.

Incendiul pe un cuirasat francez. Cerculă svonul, că zilele acestea a izbucnit un incendiu pe

vechiul cuirasat din Toulon, *Amiral Charner*. Focul a luat naștere întocmai ca pe cuirasatul „*Liberté*“ prin aprinderea munițiilor.

Romanul arhiducelui Ferdinand Carol. Știrea publicată de ziare cumcă arhiducele Ferdinand Carol, fratele cel mai tânăr al arhiducelui moștenitor, a renunțat la toate drepturile și privilegiile sale și că va adopta un nume burghezesc, a provocat în Viena cea mai mare senzație.

Aceasta cu atât mai mult cu cât arhiducele era foarte cunoscut și iubit în toate straturile societății, unde se arăta foarte des cu prilejul diferitelor festivități.

Pe logodnica sa fiica consilierului de curte, Czuber, a cunoscut-o la Praga, unde a fost trimis în 1903 ca brigadier.

D-șoara Roza Czuber locuia pe atunci la o mătușă a sa din Praga și a făcut cunoștință cu arhiducele Ferdinand Carol la o festivitate studențească patronată de arhiduce.

În decembrie același an s'a răspândit în public svonul că arhiducele se va logodi cu tânăra fată.

Svonul n'a găsit la început crezare căci numele arhiducelui fusese tocmai pe atunci pus în legătură cu diferite proiecte de căsătorie din familia imperială.

Se vorbea anume de un proiect de căsătorie a arhiducelui cu o prințesă spaniolă și în urmă cu una din casa de Parma.

Arhiducele însă stăruie în planul său de a se căsători cu d-șoara Czuber. El comunică planul său arhiducesei Maria Theresia care convocă un consiliu de familie.

Se hotărî atunci a se stăruie pe lângă tânărul arhiduce ca să renunțe la ideea sa și fratele său, arhiducele Otto, actualmente decedat, fu însărcinat cu această misiune.

În ziua de 17 ianuarie 1904 arhiducele Ferdinand Carol veni la Viena spre a cere învoirea împăratului la căsătoria sa cu d-șoara Czuber.

Înainte de aceasta însă avu loc o consfătuire între frați, care avu de rezultat că arhiducele s'a reîntors la Praga și și-a amănat cererea în căsătorie.

La 12 februarie, anul acesta, arhiducele își luă concediu și plecă la Semmering în interesul sănătății.

La 25 octombrie 1909, din motiv de sănătate arhiducele depuse comanda regimentului 18 de infanterie.

De atunci nu a mai reapărut la curte. În acest timp el n'a renunțat probabil la ideea căsătoriei cu d-șoara Czuber.

La curte se știa că arhiducele nu a întrerupt raporturile cu aleasa inimii sale.

Arhiducele Ferdinand Carol are acum vârsta de 34 de ani, logodnica sa vârsta de 30 de ani.

Înainte de a veni la Praga el era colonel în regimentul de vânători din Tirol. În ultimul timp avea gradul de general-maior fără comandă.

Actualmente arhiducele este proprietar al regimentului 48 de infanterie și al batalionului de vânători prusieni Nr. 5.

Ziarul „*Zeit*“ publică următoarele:

Arhiducele Ferdinand Carol a comunicat încă de acum trei săptămâni hotărârea sa monarhului.

În același timp arhiducele a predat o cerere formală mareșalului superior al curții. Monarhul a aprobat hotărârea și a rezolvit și chestia apănagiilor.

După aceeaș sursă căsătoria arhiducelui cu d-șoara Czuber a și avut loc în Elveția.

Arhiducele care e un soldat cult, era foarte iubit în cercurile vieneze.

Până acum s'au întâmplat trei cazuri în cari arhiduci din casa habsburgică au renunțat la drepturile și demnitățile lor.

Arhiducele Iohan Salvator care a luat numele de Iohan Orth, arhiducele Ferdinand care a luat numele de Leopold Wolfling și ultimul e cazul arhiducelui Ferdinand Carol, care va purta numele de Ferdinand Carol Burg.

Prima renunțare a avut loc în 1889 iar a doua la 1902.

Ambele cazuri au fost aduse la cunoștința publică prin comunicate ale ziarului „*Wiener Abendpost*“.

Prima mesalianță din casa habsburgică a fost cea a arhiducelui Ferdinand care la 1857 s'a căsătorit cu Philippine Walser.

Arhiducele Iohan s'a căsătorit cu fiica portarului Plochl care a devenit contesa de Meran.

Arhiducele Heinrich s'a căsătorit cu artista Leopoldine Hozinaw, care a căpătat titlul de baroneasă.

O mesalianță a fost și căsătoria Mariei Luiza soția lui Napoleon I cu contele Neipperg, din cari se trag actualii prinți de Montenuovo.

Mari demonstrații la Genova contra unui ziar. La Genova au avut loc mari demonstrațiuni ale poporului împotriva ziarului socialist „*Lavoro*“ care a publicat știri pesimiste cu privire la lupta dela 23 octombrie st. n.

Corespondentul acestui ziar a relatat anume că în pomenita luptă italienii au pierdut 1000 răniți. Mai greu lovit a fost regimentul de bersaglieri No. 11, care singur a pierdut 100 oameni, despre a căror soartă nu se știe nimic.

Într'o casă din Tripolis au fost spânzurați 8 bersaglieri; într'alta au fost găsiți 25 soldați legați.

Comandantul italian din Tripolis, generalul Caneva, fusese ce-i dreptul, înștiințat, că arabii prepară o lovitură, dar n'a vrut să țină seamă de acest avertisment.

Cu prilejul demonstrației contra ziarului „*Lavoro*“ s'au spart giacurile redacției.

Mulți demonstranți au încercat să pătrundă în tipografie, dar au fost respinși.

Ciocnirea din gara Chitila. În gara Chitila s'a întâmplat o puternică ciocnire între trenul 696 și o mașină. S'au produs mari stricăciuni trenului și șase oameni au fost grav răniți.

Trenul era garat pe linia Mogoșoia, când a fost izbit de mașina izolată, care venise pentru ca să i-a un tren întârziat.

Izbirea a fost foarte puternică, așa că traversele frontale și grătarele celor două mașini au fost complet distruse. Au mai suferit stricăciuni, trei vagoane.

Din personalul trenului au fost greu răniți șase inși.

Toți aceștia au fost transportați la spital.

„**Monitorul oficial român**“ publică decretul prin care se conferă ordinul „*Steaua României*“, în gradul de cavaler, d-lui inginer *Vlaicu* aviator.

Se afirmă, că în curând vor fi deco-rați și ceilalți aviatori români.

Un asasinat monstruos. În com. Zolkiew din Galiția s'a înapoiat de curând din America lucrătorul Kirminisky, care aflând că soția sa întreține relațiuni de dragoste cu un student, și-a propus să se răsbune.

Travestindu-se în haine de cerșetoare a pândit la ușa casei până la orele 12 noaptea, când soția sa s'a întors însoțită de student acasă.

Kirminisky s'a dus acasă la cumnatul său unde s'a îmbrăcat în hainele sale și apoi s'a întors însoțit de cumnatul său și de doi fii ai acestuia la locuința soției sale.

Intrând în casă a tras asupra studentului mai multe focuri de revolver omorându-l, apoi a scos un cuțit cu care a ucis pe soția sa, tăind-o în bucăți.

După săvârșirea acestei crime îngrozitoare el s'a predat poliției. Cumnatul și fiii săi au dispărut.

La „**Reuniunea sodalilor români din Sibiu**“ au fost primiți următorii membri ordinari: Alexandru Sasu, Petru Totoianu (originari din Oarda sup.), sodali curelari; Constantin Velțanu (originar din Cut, cu 2 cl. gimn.) culeg. tip.; Mihail Buda (orig. din Ilia); Vasile Șofran (orig. din Râșnov); sodali argăsitori; Ioan Stoica (orig. din Săliște); Ioan Hurdubele (orig. din Reșinari); sodali covrigari; Teodor Coborzan (orig. din Muierău); Ilie Teutelecan (orig. din Panic); Ioan Cornea (orig. din Cața); sodali cismari; Ioan Moga (orig. din Apoldul mare); sodal zidar; Ioan Solomon (orig. din Măgărei); Teodor Stoica (orig. din Șoimușul rom.); sodali pantofari; Gheorghe Cărata (orig. din Mercurea); sodal rotar. Între membrii ajutători a binevoit a se înscrie d-na Elena S. Nadașdi n. Popovici, văduvă de comerciant.

Cursuri de perfecționare pentru meseriași. Direcțiunea școlii industriale din Sibiu ne vestește, că direcțiunea muzeului tehnologic din Budapesta a orânduit să se țină în Sibiu 3 cursuri de perfecționare pentru meseriași, și anume unul din corespondența comercială, unul din contabilitate și unul pentru calculul și geometria industrială. Învățământul se dă în fiecare curs în două seri pe săptămână dela 7—9 ore. Cursurile se încep în

zilele prime ale lunii noemvrie și se încheie cu examen la sfârșitul lui februarie. Pentru fiecare curs trebuie plătită la înscriere o taxă și anume de 2 coroane pentru contabilitate și de câte 1 coroană pentru celelalte 2 cursuri. Limba de propunere e germană și maghiară. La aceste cursuri pot participa măestri, calfe și astfel de elevi (învățați) cari sunt scutiți dela cercetarea școlii. Înștiințarea pentru participare, la unul sau mai multe cursuri, trebuie făcută până cel mult la finea lui octomvrie la directorul școlii orașenești de industrie din Sibiu Martin Schuster (str. Turnului 29, etajul I), care este însărcinat cu conducerea acestor cursuri, și anume în fiecare zi dela 12—1. Se pot ține și alte cursuri pentru meseriași, d. e.: pentru geometria descriptivă, pentru desemnul liber, pentru desemnul constructiv și alte cursuri de specialitate pentru mășari etc., dacă se înștiințează participanți destui (15—30). Astfel de dorințe sunt a se aduce la cunoștința conducătorului cursurilor. Punem la inima meseriașilor noștri cele de sus. — Sibiu, 27 octomvrie 1911. Comitetul „Reuniunii sodalilor rom. din Sibiu”. Vic. Tordășianu, prezident. Ștefan Buca, notar.

Atentat contra unui amiral rus. Ziarul „Reichspost” primește din Odessa știrea, că un atentat a fost făcut asupra amiralului Gubassov, comandantul flotei din marea Neagră. Amiralul ar fi grav rănit.

Sub pretextul, că amiralul s'ar fi îmbolnăvit în mod subit, el a fost transportat cu un torpilor la țarm.

Traficul cu decorațiile în Franța. Din Paris se anunță o nouă afacere de trafic cu decorațiile republicei, în care e compromis un funcționar superior al ministerului de războiu.

Funcționarul a părăsit Parisul. La dânsul s'au găsit hârtii compromițătoare pentru mai multe persoane cunoscute din Paris.

Aviatorii români. D-nii inginer Vlaicu, maior Macri, căpitan Fotache, locotenent Boiangiu și alți ofițeri din compania de aerostație își urmează zilnic sborurile de pe câmpul Cotrocenilor. Cei trei dințaiu au făcut Marți pe un vânt neregulat și puternic, sboruri reușite. Aeroplanul d-lui locot. Boiangiu însă, în momentul aterisării în comuna Bragadiru, din cauza vântului puternic, s'a isbit de un morman de pământ și s'a deteriorat, iar helicea s'a sfărâmat cu desăvârșire. D-nii Vlaicu și maior Macri au hotărât, dacă timpul va fi prielnic, să sboare dela București la Ruscuc și 'napoi.

La fondul Episcopul Nicolae Popea pentru masa învățăcelilor meseriași, al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, au mai dăruit: Nicolae Coman măestru cis., 20 bani, doamna Mărioara La-

zar soție de cismar 30 bani, Constantin Lazar cismar 20 bani, Simion Simoneți pantofar (Săliște), membru onorar al Reun. 1 cor., Iacob Marianu. cismar 40 bani, doamna Paraschiva Bociu soție de cismar 20 bani, Ilie Topărcian, pantofar (Săliște), 50 oani și Miorica Tordășianu, 10 bani, iar la „Legatul T. L. Albini” al numitului fond pentru ajutorarea copiilor din Cut, aplicați la meserii, au dăruit: Dr. Elie Dăianu protopop (Cluj) 5 cor., Iosif Jinga pantofar 20 bani și Pompiliu Dan învățător (Zernești) 50 bani. Starea legatului coroane 143.30.

Magazinul Grandella din Lisabona. Sub această numire este cunoscută în Lisabona o casă mare de „noutăți” de bărbați, de doamne și de domnișoare și de când cu schimbarea regimului din regat în republică, strada pe care se află acest magazin și care purta numele unui monarh portughez, poartă acum numele de „Avenida funcționarilor magazinelor Grandella”.

Această casă comercială a avut o influență hotărâtoare în destinele patriei prin cravatele roșii. După asasinarea regelui Carlos, monarhicii și-au pus cravate negre; republicanii au răspuns atunci cu cravate roșii. Prăvălia Grandella a pus în comerț un stoc enorm de cravate roșii cu preț foarte mic și astfel a răspândit în scurtă vreme așa de multe cravate roșii, încât au întrecut cu mult cravatele negre.

Magazinul Grandella a devenit o parte activă și indispensabilă a politicii revoluționare, declarându-se pe față pentru republică.

Funcționarii acestui magazin în cravată roșie conspirată vitejește și multe conciliabule s'au ținut prin odăile înfundate în dosul mărfurilor din magazin. Drept răsplătă s'au ales cu un „Avenida”, dar și afacerile magazinului merg splendid de când republica a rămas biruitoare.

Aviz! Fiecare român de bine, care are lipsă de mașini agricole, motoare cu benzină, ferării, arme, etc., să cerceteze firma românească *Frații Burza din Arad*, (Borosbényi-tér). Sprijiniți pe Români!

Bibliografie

La Librăria diecezană din Arad se află de vânzare:

Calendarul pe anul bisect dela Hristos 1912, cu un cuprins bogat de articole literare, economice, poezii, glume și cu mai multe ilustrațiuni, între cari amintim pe a apostolului neamului *Nicolae Iorga* și a marelui mecenat *Vas. Stroescu*. Cu șematismele diecezei Arad și Oradea-mare. Prețul unui exemplar cu șematism 50 fileri fără șematism 30 fileri Revanzătorii capătă rabat.

POȘTA REDACȚIEI.

R. Dem. Nu face.

A apărut:

„ȘTII ROMÂNEȘTE?”

de Ion Gorun.

Acest volum, foarte folositor tuturor, costă 1 cor. 35 fl. La comanda dela 5 exemplare în sus se va socoti numai 1 cor. de exemplar; librărilor se trimite și în comision. Cererile să se adreseze autorului, București, Str. Zece Mai, 3.

▼ ▼ ▼	<p>Medic universal Dr. Dumitru Popa fost medic de clinică și spital, specialist în mor- buri interne, de femei, de copii și de urechi</p> <p>ARAD, Str. Deák-Ferencz nr. 35 (Palatul Librăriei diecezane). Consultații: 9—10 a. m. și 2—4 p. m.</p>	▼ ▼ ▼
-------------	---	-------------

Dr. ȘTEFAN TĂMĂȘDAN

medic unv. specialist în arta dentistică.

ARAD, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Redactor responsabil: Atanasiu Hălmăgian.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern.

Supraveghiere medicală continuă (constantă).
Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Bulevardul Ferencz-körsút 29.

Director-șef: Dr. A. Cozmața.

Consultațiuni dela orele orseln 8—9 a. m. 3—5 p. m.
Telefon 88—99.

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL”,

Roza dela Disentis

de

H. Zschokke.

Trad. de Iunius.

(64) — Urmare. —

Faima îngrozitoare treceau din gură în gură și dela ureche la ureche pe cari fiecare le credea în taină, deși se prefăcea a nu le crede.

Posturile de pază ale castelului fură încă noaptea târziu aproape cu dublul oamenilor întărite. Căpitanul, care primi comanda peste ele, declară doamnei de Castelberg, că voința generalului este, ca oamenii să-și aibă proviantul din castel, încolo însă să fie fără grijă.

— Sunt fără grijă, și pot să și fiu, — oftă dânsa plângând, când se văzu singură în odăe cu Prevost. Inșă rudele și prietenii mei, cari pribegesc în străinătate? Îți mulțumesc iubite căpitane, eu pentru persoana mea nu mai am noroc de ajutorul și scutul d-tale. Gândește-te însă la biata d-șoară de Stetten, care e părăsită cu totul. Măne des de dimineată te conjur să pleci, ca să fi înțajutor să o mângâi, să o sfătuești și să o scutești, întocmai cum m'ai opri — în aceste zile de încercare grea. Sau poate ți-a interzis generalul Chabran să te deparțezi de aici?

— Nici decum! Mai mult, chiar el mi-a dat în scris și verbal îndrumare să mă alătur fără preget brigadei lui Laison.

— Cum, la brigada lui Laison? Dar pentru numele lui D-zeu Prevost, ce va fi atunci cu bietele femei, cari șed în Brigels fără să știe, ce să înceapă, căci nu cunosc pe nimenea în tot împrejurul și sunt expuse poate la tot felul de neplăceri și brutalități din partea soldaților? Să le fi putut încai convinge pe nenorocitele să se refugieze și pe mai departe aici în castel! Aici ar fi fost cel puțin la adăpost. Chabran este un om corect și bun, însă dânsulele bietele erau cu mult mai fricoase și mai neliniștite decât să fi putut să mă asculte.

Flavian întrerupse căinările bunei doamne asigurându-o, că se va lăsa din partea lui Chabran tot atât de puțin deobligat, cât și din partea lui Loison.

Dânsul a venit la cele din urmă, numai ea voluntar, fără să-și ia asuprași prin aceasta îndatoriri pe vreme mai lungă.

Dimineată, odată cu ziua va lua drumul către Brigels spre a găsi pe d-șoara de Stetten.

— Să nu ne luăm adio unul dela altul, — zise doamna mângăiată după ce se mai întreținură o bună bucată de vreme convorbind.

— Inimile noastre sunt destul de întristate, la ce să ne mai amărăm cauzându-ne dureri nouă?

— Mergi cu Dumnezeu, tinere brav! Să auzim cât mai îngrabă de bine.

Noapte bună!

Dânsa îi întinse mâna, carea el o acoperi cu sărutări și lacrimi. Nici dânsa nu-și putu stăpâni inima, ci eși plângând din odăe.

XXXIII. Plecare.

Piscurile și culmele Alpilor se luminau deja de ziuă, locuitorii castelului însă, tot mai dormiau uitând în somn, nevoile și năcazurile zilei, când Flavian în societatea lui Uli Goiu, părăsi castelul, ce-i devenise drag și salutând străjile, apucă drumul spre Brigels, cătră celece așteptau scut și ajutor dela dânsul.

În vreme ce cobora la vale pe drumul ceva cam bolovănos de munte, se simți iarăși vesel, ușurat par-că s'ar fi deșteptat dintr'un vis greu și chinuit.

Una câte una rămăneau la spatele sale Disentisul modest, zidurile strălucitoare, — în bătaia razelor soarelui, ce tocmai răsăreau, — ale claustrului și mai pe urmă, murii cenușii, aproape îngriți de vreme a castelului.

Pretutindenea oprîți, întrebați și iscușiți de soldații, cari îi opreau ca să se legitimizeze, le trecu cea mai mare parte a dimineții pe cale, care de altfel abia era de trei ore de lungă.

Cu atât mai liniștiți își urmară apoi calea în sus spre culmile muntelui Culmatten, unde se afla, — la înălțime de 4000 picioare deasupra mării, — satul Brigels cu capelele sale. Este situat pe un platou acoperit cu pășuni și livezi bogate de verdeață, printre cari se zăresc și mici petece de pământ arător. Ținutul deveni mai pustiu.

(Va urma.)

Caut un
student de filosofie abs.

in limbile **latină, maghiară**, pentru instruirea la sat, pe cale privată a fiului meu de I. cl. gimn. — **Loc stabil.** — Reflec-tanții serioși pe lângă indicarea pretensiunilor să se adreseze la red. ziarului „Românul“.

Sunt recunoscute de calitatea cea mai bună

G H E T E L E

pentru domni, doamne și copii, pregătite în atelierul propriu al „Asociației călătorilor Aradani“ și se pot procura cu prețurile cele mai moderate.

Director: **IUSTIN OLAR.**

ARAD, Szabadság-tér Nr. 14.
(Filiale în **PISCHI** și **CERMEI**).

SABIN SOLOMON

— **Compactorie română.** —
Alba-Iulia (Gyulafehérvár) Felsővártér Nr. 1.

Am onoare a aduce la cunoștința m. onor. public din tot Ardealul, că în

Atelierul meu propriu de compactorie, aranjat după cerințele cele mai moderne primesc, orice lucrări de compactorie și cartonagiu și le executez potrivit gusturilor celor mai fine. In special executez cadre fine de icoane și portrete, mape din carton, și plüsch pentru mese de scris, pentru gulere manșete și mănuși. Mai departe cele mai de gust legătorii decorative din pele și pânză după metoda fran-ces și englez. Cea mai solidă și mai durabilă compactorie pentru ziare, registre de cassă și comptabilitate in piele și in pânză. Imi permit a atrage atențiunea asupra recuzitelor mele de aurit, cari sunt unice in felul lor. Apelând la sprijinul binevoitor român. Cu toată stima:
Sabin Solomon, compactor.

Andrássy Gábor mäsar

— **Arad, str. Kasza Nr. 45.** —

Aduc la cunoștința on. public, că in str. Kasza Nr. 45 am deschis **atelier de mäsarit.** Primesc totfelul de lucrări pentru zidiri și mobile in bransa mea, executându-le prompt și conștiințios. Comandele din provincie le execut prompt. Rugând binevoitorul sprijin al on. public, român

Cu toată stima:

Andrássy Gábor,
mäsar de mobilă și zidiri.

PRIMA FABRICĂ de MOBILĂ in VÄRȘET
LEONH. SCHULZ

PROPRIETAR:

Văduva **HUGO APFELBAUM**

CEL MAI MARE DEPOSIT DE
MOBILĂ IN UNGARIA DE SUD.

CALITATE PRIMĂ! — PRODUCERI PROPRII.
PREȚURI MODERATE.

VÄRȘET STR. KUDRITZER
No. 11 și 16.

(TÄRGUL LEMNELOR). — **INTEMEIATÄ LA 1865.**

În atențiunea celor ce se mutä.

Instalații de lumină electrică împreună cu becuri, esecută și furnisează prompt sub cele mai favorabile condiții de plătare.

Cine dorește un fonograf bun?

Să se adreseze cu toată încrederea subscrierului și va fi pe deplin satisfăcut. Cereți catalog.

Biciclete de strap și de sport poți căpata cu prețurile cele mai moderate dela firma

KOCH DANIEL

Intreprindere de instalare a sonerilor și telefonului precum și montarea bicicletelor.

ARAD, str. Deák-Ferencz Nr. 42.

ASSAEL Telef: 835
IACOB și FIUL

Arad, drumul Radna 23.

Fabrică de mașini, motoare, instrumente și mașini agricole. Lifturi de povară. — Planuri și preliminarie gratuit.

Recomand magazinul meu de modă pentru femei și bărbați de galanterie.

Dispon de orice marfă pentru sezonul de toamnă și de iarnă, precum: cămeși, ciorapi, ploiere, cravate, gulere etc., tot felul de lucruri de manufactură.

Prețuri solide!

Rog binevoitorul sprijin al publicului român. Cu deosebită stimă:

NICOLAE MIUȚA
BISERICA-ALBÄ
(FEHÉRTEPLOM).

■ **Primul strungar de lucș român, Brașov.** ■

Specialist în canal (pipe) de puțină

Am onoare a aduce la cunoștință onor. public român că am deschis în strada Neagră Nr. 4 un atelier de

strungărie de lux și mobilă

unde se primesc spre efeptuire tot felul de lucrări atingătoare in bransa aceasta precum: Jocuri de popice, Etagera rame de perdele, Fesnece pentru biserici, Picioare de mase, Stălpuri de străni etc. etc. Primesc umbrele de ploaie spre reparat, Violine, tacuri de biliard etc. Comercianții primesc deslușiri. Comandele se fac solid la timp, și prețuri reduse.

Rugând sprijinul Onor public român semnez:

Cu deosebită stimă: **Ilie Sârbu**

Prețuri foarte reduse serviciu prompt.

■ **Primul umbrelar rom. din Brașov și Ungaria.** ■

Au sosit cele mai frumoase și mai noi ghete de vară și toamnă.

Ghetele de bărbați și dame
Salamander

cu renume mondial, se capătă in coloare galbină și neagră cu 16 coroane 50 fileri exclusiv la mine.

Weinberger János

prăvălie de ghete de rangul I-ii.

Arad, piața Andrássy Nr. 20.

Coman tele din provincă se execută încă in aceeași zi.

Tobuze pentru țigarete
de fabrica

Bardou

care sunt mai bune și mai plăcute, — se capătă la:

Librăria FRĂȚII ROTH

Arad, Andrássy-tér. Vis-à-vis de Monumentul-sfânt.

Nouă tipografie românească în Arad, strada Zrinyi Nr. 1a.

Tipografia „Concordia”

atelier tipografic al ziarului „ROMÂNUL” și al
foii populare a partidului, „POPORUL ROMÂN”

Anunță cu adânc respect onoratului public românesc în-
trarea sa în activitate, în serviciul cultural al neamului,
stând la dispoziția comitetului nostru național. :: ::

Provăzută cu aranjament tehnic modern, care
fi dă putința să execute lucrări alese și
○ ○ artistice în ale tipografiei, ○ ○

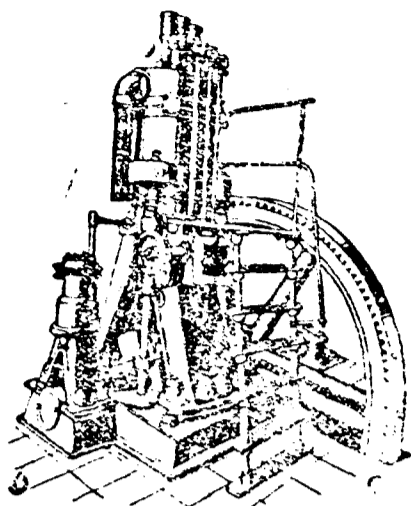
Tipografia „Concordia”

are afară de mașina mare, cu care se tipăresc
organele publicistice ale partidului nostru națio-
nal, încă două mașini, noi, apte pentru executarea
celor mai fine lucrări grafice :: :: :: ::

Tipărituri de bancă, tot soiul de tipărituri pentru birouri
avocațiale, invitări, anunțuri și orice fel de tipăritură se
execută solid, frumos și se compută cu prețuri moderate la

Tipografia „Concordia”

Roagă onoratul public românesc pentru binevoitorul sprijin.

Execuție modernă, solidă,
și reală de prima clasă,
serviciu prompt și prețuri
moderate.

Multe patente proprii.

380 lucrători și oficanți.
Premiat la expoziția din
București 1906 cu Grand
Prix, cea mai înaltă dis-
tincție și medalie de aur.
La expoziția regnicolară
din Cincibiseriei 1907 cu
medalie de aur, la ex-
poziția din Sepsiszent-
györgy cu medalie de aur.

Doă fabrici proprii.

Frații Schiel

fabrică de mașini, stabiliment pentru edificare de mori,
turnătorie de fier.

Brașov.

Cea mai mare fabrică de fier din Ardeal efectuează:
stabilimente de turbine, motoare și locomotive
de ulei brut „Coroana“, mori mănate cu motor
și apă, stabilimente electrice, stabilimente de tran-
smisiune, mașini de sămănat, pieptene de lână.

La administrația ziarului

„Românul“

se primesc anunțuri cu pre-

țurile cele mai moderate

Cel mai bun și mai încrezut mijloc de
curățirea și nobilitarea feței, care se deo-
sebește de toate mijlocele cunoscute până
acum este

Serail crema a lui Rozsnyay.

Cultivă și înmoaie pielea feței, efectul ei
tineresc împrumută feței o finețe de catifea,
îndepărtează pistruii și alunițele, netezește
încrêșiturile.

Prețul unui tub 1 cor.

Pudră Serail a lui Rozsnyay.

Se pregătește în culoare albă, roză, crem,
ca toate produsele mele de Serail, constă din
substanțe nevătămătoare. E foarte plăcută
doamnelor pentru însușirea ei de a as-
cunde scăderile.

O cutie 1 cor. 20 fil.

Săpun Serail a lui Rozsnyay.

Cu miros plăcut și durabil, înmoaie pielea.

O bncată 70 fileri.

Pe poștă le trimite:

farmacia **Rozsnyay**

Arad, Szabadság-tér.

Comande din provincă să efectueșc încă în aceeași zi.

Cele mai fine

Teiuri și Rumuri

mai ieftine și mai bune
se pot procura dela

VOJTEK ȘI WEISZ

droguerie și parfumerie

în

ARAD, Andrásy-tér.

Comandele prin poștă se execută
cu cea mai mare promptitudine.